

Рокъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 3-го Ноября, 1904. Число 44.

Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, November 3, 1904. No. 44.

ВАЖНОСТЬ!**До всѣхъ Братствъ и
вѣдѣль Руского Нар.
Союза!**

Понеже на Головной Конвенціи въ Shamokin, Pa. референтъ статутѣвъ, уложивъ табелю вступного — для ново приступающихъ членѣвъ, маючи на цѣли, що половина того вступного мае оставати въ касѣ мѣсцевыхъ братствъ, и что тая ухвала не перейшла, длятого установляе ся, чтобы братства и вѣдѣль Р. Н. С. побирали вступне якъ слѣдуетъ:

Вѣдѣль 16 до 20 лѣтъ скѣнченыхъ бѣвъ вступного;
Вѣдѣль 21 до 25 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 25 цѣт.;
Вѣдѣль 26 до 30 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 50 цѣт.;
Хто мае 31 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 75 цѣт.;
Хто мае 32 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 1.00 доллара;
Хто мае 33 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 1.25 дол.;
Хто мае 34 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 1.50 дол.;
Хто мае 35 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 1.75 дол.;
Хто мае 36 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 2.00 дол.;
Хто мае 37 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 2.25 дол.;
Хто мае 38 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 2.50 дол.;
Хто мае 39 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 2.75 дол.;
Хто мае 40 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 3.00 дол.;
Хто мае 41 лѣтъ скѣнченыхъ вступне 3.50 дол.;
Хто мае 42 до 45 лѣтъ скѣнченыхъ 5.00 дол.

Таке вступне всѣ братства и вѣдѣль Р. Н. С. мають побирати вѣдѣль ново приступающихъ членѣвъ.

Вѣдѣль Головного Ураду Руского Народного Союза:

Б. Кирѣвъ, предс.,
С. Ядловскій, секр.,
А. Шаршонъ, касіеръ.

Часть выгравки годишника на будову церкви въ Ст. Луї, Мо. вѣдѣль и збѣстане оголошеній познѣйше.

Комітетъ.

Хто зашле

Иванови Неметови доклады адресы Руского и Польскаго братствъ по лѣйзакъ въ Америка, той збѣстане красныя дарункы.
John Nemeth, 457 Washington St., New York.

Дуже важне!

Подаемо до вѣдомости всѣмъ Братствамъ и вѣдѣль Рус. Нар. Союза и всѣмъ поодинокимъ членамъ, що на VIII-ой Головной Конвенціи Р. Н. Союза въ Шамонинъ, Па. делегаты ухвалили, що каждый членъ Р. Н. Союза мае платити разъ въ роцъ въ мѣсяци Децембру 25 центѣвъ на желѣзный фондъ.

Ся ухвала была оголошена въ органѣ Союза „Свобода“ число 26. зъ дня 30. Юнія, 1904.

Длятого поручае ся всѣмъ членамъ Р. Н. Союза вынонати сию ухвалу. Хто сего не зрѣбитъ стратитъ всѣ права членскіи до організації Р. Н. Союзу.

Б. Кирѣвъ, предс.,
С. Ядловскій, секр.,
А. Шаршонъ, касіеръ.

НОВИНКИ.

— О. Подгорецкого здровле значно полѣпшилось — такъ, що мѣгъ вѣдѣдати своихъ парохіянъ въ Джерві Сіті. Парохіяне приняли его зъ великою радостію, черезъ що дали найлѣпшій доказъ привязанія до своего душпастира. Последной недѣль о. Обушкевичъ пхавъ ся до церкви вѣдѣправляти, на той подставѣ, что ему давъ юрисдикцію айрискій бискупъ, але комітетъ церковный казавъ ему зъ церкви вынести, что о. Обушкевичъ радъ не радъ мусѣвъ зрѣбити.

— Вѣль Нью-Йорку на одной улицѣ напала не молодца вже жѣнка на прохожячаго мужчину и хотѣла украсти йому золоту шпильку зъ краватки. Коли се еѣ не удало ся нетямуща жѣнка пхнула його шпилькою вѣдѣ капелюха, но на щасте не трафила въ тѣло. Жѣнку арештувала поліція, а судія засудивъ на роцъ до дому поправы.

— Вѣль ЧЕТВЕРѢ 27. жовтня вѣдѣбуло ся торжественне вѣтворене подземной желѣзницѣ въ Нью-Йорку. Бу-

дова подземной дороги тревала чотиры роки. Подчасъ сѣи будовы стратило жите около 200 робѣтниківъ, кошта сѣи будовы выносили 35 миліонѣвъ долларѣвъ.

— МОЛОДА пара вынаймла собѣ помешкане у старшихъ, досытъ маючихъ людей въ Нью-Йорку. Позаякъ господарѣ мали значный маетокъ а смерть вже была за плечима, и дѣтей у нихъ не було подумала собѣ молода пара, чи не добре бы то було бодай частинку того маетки вѣдѣ стариковъ собѣ взяти. Отже одного гарного дня успали стариковъ хлѣороформомъ, забрали \$2000 и утѣкли. Стариковъ вѣдѣратували лѣкарѣ, а молодцу пару зловила поліція.

— Вѣль Нью-арку, Н. Дж., засудивъ судъ на \$50 кары властителя одной фабрики за те, що у його фабрицѣ працювала 13 лѣтна дѣвчинка. Фабрикантъ вѣнѣсъ вѣдѣкликъ проти засуду. На розправѣ говорила мати дѣвчинки зѣ слѣзами въ очахъ, що она е бѣдна вдовиця, мае четверо дробныхъ дѣтей, а те, що зарѣбѣтъ ся дѣвчинка у фабрицѣ, е для неѣ великою подмогою.

— ПРИ одной улицѣ въ Нью-Йорку заложивъ собѣ готель молодой чоловікъ, маючи дуже „благородный“ намѣръ, якъ найскорѣе призбирати маетокъ. Заразъ першого дня зѣбрала ся въ новомъ готелю чесна компанія, а при гостинности господаря, добре собѣ догодила пивомъ. Наразъ оденъ зъ участниковъ забавы вытягнувъ револьверъ и двома выстрѣлами смертельно зранивъ господаря. По доконаню сего утѣкъ. Полиція приарештувала прочихъ участниковъ забавы, а за злочинцемъ слѣдитъ.

— Вѣль ГУНТИНГТОНѢ В. Ва. въ тамошней малѣй церквѣ по службѣ божѣй зчинила ся суперечка мѣжъ побожными членами церкви о державну політику. Одинъ

трамалъ зъ республиканами, а другой въ демократами. Конецъ суперечки бувъ такий, що одного застрѣлено а двоѣхъ смертельно зранено ножами. Набожныхъ политикѣровъ арештувала поліція.

— Вѣль БРУКЛИНѢ Н. Й. йшла улицею мала девять-лѣтна дѣвчинка несущи въ рукахъ два доллара. Грошѣ тѣ шадила она довѣй часъ, чтобы купити собѣ на зиму теплый плащикъ. Власне теперь йшла до склену, чтобы собѣ його vybrати. За нею йшовъ якийсь робѣтникъ а завважавши въ рукахъ немѣжной дѣвчинки два доллара, затягнувъ еѣ до сѣней придорожной хаты, замкнувъ за собою дверь и ударивши дѣвчинку сильно пѣсткомъ по головѣ, чтобы еѣ оломштити, вѣдѣбравъ грошѣ и утѣкъ. Дѣвчинка наробила крику, зѣбгли ся люди, а побачивши еѣ закровавлену вѣдѣ удару и довѣдавши ся о причинѣ еѣ плачу, пустились въ погоню за злочинцемъ. Въ коротцѣ зловила поліція злочинця. На полиційной станицѣ выперъ ся злочинець вины, однакъ завважано, що перстень на пальцѣ е закровавленный, а кровь ся мала походити зъ раны, яку завдавъ вѣдѣ дѣвчинцѣ. Злочинця задержано.

— Вѣль ГОБОКЕНѢ Н. Дж. 13 лѣтна дѣвчинка Мейбель Робертсъ мала дивный сонъ. Бачила десь свою матѣрь въ крѣслѣ, а коли до неѣ приступила, познала, що мати нежива. На другой день рано розговѣла своей матери сѣй цѣкавый сонъ. Мати усмѣхнула ся и сказала, что певно хтось въ родинѣ оженитъ ся. На другой день рано, коли дѣвчина пробудила ся и пошла до покою матери, чтобы еѣ сказати „добрый день“, застала матѣрь сидячу въ крѣслѣ — неживу вже застиглу. Такъ сповнивъ ся сонъ зовсѣмъ дословно.

— ВЕЛИКІЙ огонь навѣстивъ мѣсто Пембина, Н. Д., 19. жовтня о год. 7. попол. Выгорѣла сама середина мѣста: бучерня, 9 штѣровъ, въ которыхъ значились дороговѣйный рѣчи а такожъ погорѣло много вѣнѣшихъ будынокѣвъ. Огонь повставъ зъ подлѣгов. Шкода велика.

Д. Добровольскій.

— Вѣль недѣлю д. 23. Окт. на малѣмъ плейзѣ званѣмъ Рейкрѣнъ, Па. оденъ Русинъ вѣдѣ Сянока, що зъ одною Полькою сидѣтъ на вѣтру выправлявъ хрестины. Запросивъ собѣ Поляковъ и такъ ся красно забавляли, що собѣ зубы повыбивали. Одному старому Полякови два зубы выбили, одной женѣ такъ очи поподбивали, що на очи не видѣтъ. Бѣль ше не мають работы толькѣ ходять по скваерахъ и скаражатъ ся. Той, що ихъ побивъ — утѣкъ.

— НА желѣзничѣй станицѣ въ ГусатинѢ Галичина, найдено подѣ стѣною вагона якогось чоловіка, повѣшеного на хустцѣ. Показало ся, что бувъ се желѣзничѣй робѣтникъ, 34-лѣтний господаръ зъ Гусатина, Илько Паламаръ. Мерлець представлявъ страшный видъ. Шія була подрѣзана, въ гнудѣхъ велика рана, а цѣле тѣло страшно покарѣчене, супротивъ чого здогадуютъ ся, что небѣщакъ не покѣнчивъ самоубійствомъ, але упавъ жертвою чужой руки.

L 181

— РАДНИКѢ краевого суда въ ГаличинѢ, Стефанъ Грігорѣвичі, перебуваючи на вѣдѣпустѣ у своего шурина, властителя дѣбрь Бухенталъ въ Доброновцяхъ, выбравъ ся онѣдѣ въ болѣшомъ товариствѣ на ловы на качки. Коли вѣдѣ прицавѣвъ ся въ очеретѣ, участникъ ловѣвъ, парохъ Драчиньскій выстрѣливъ на подлѣтающую качку, але такъ нещасливо, что поцѣливъ Грігорѣвичя. Роздавъ ся крикъ раненого, позѣбгали ся инші участники ловѣвъ и найшли нещасного, якъ

храпѣвъ на земли. Покликаный сейчасъ лѣкарѣ провѣрили, что Грігорѣвичи попалъ набѣй шроту въ лѣве око, доставъ ся до мѣсту и выйшовъ зъ другого боку крѣзь черепъ. Рана была смертельна и всякій ратунокъ являвъ ся безуспѣшнымъ. Нещасного вѣдѣставлено сейчасъ до дому, де вѣдѣ незабаромъ и померъ.

— Вѣль 42 числѣ Нью-Йорского „Vorwaerts y“ помѣщене е оповѣдане Василя Стефаника „Злодѣи“ (Der Dieb).

— НАУКОВЕ Товариство имени Шевченка у Львовѣ розписало конкурсъ на одну запомѣгу зъ фонду о. Ан. Бончевского, помершого въ Америкѣ, призначену для студѣнтовъ університету свѣтскихъ вѣдѣльѣвъ. Высота запомѣги выноситъ 440.52 кор. Надѣленный запомѣгою мае зъобовязатись звернути побрану запомѣгу коли дѣйде до самостѣйного становища.

— ПОДАЕ ся до вѣдомости Русинѣвъ въ Allegheny и Pittsburg, Pa., що п. Ал. Нѣжанковскій, испитованный учитель англійской мовы учить що дня зъ вынаткомъ субѣты вѣдѣ 6 до 9 вечеромъ въ публичной школѣ при 818 Chestnut str., Allegheny, Pa., а въ среду вѣдѣ повѣ до 6-ои до 7-ои и въ субѣту вѣдѣ 6-ои до 9-ои вечеромъ въ публичной школѣ при улицѣ 20-ой роцъ Sarah str. на S. S. Pittsburg, Pa.

За науку, книжки и приборы не платитъ ся нѣчо. Повинно лежати у власномъ интересѣ Русинѣвъ, абы користали зъ тои нагоды и приходили якъ численнѣйше. Жены можуть приходити такожъ.

Збпайте жертвы на „Руск. Народн. Фондѣ“.

ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!
Нову докторску книжку вѣстичу въ собѣ цѣной информатіи и рады для шущихъ, жѣнокъ и дѣтей, сѣи пошлете свое имя на адресъ:
P. O. Box 268, Madison Sq., New York

О підземнихъ скарбахъ.

Розповість Андрій Наміньскій.

(Даліше)

Колижъ розважите, що въ нанесеной землі воно все чисте и часами въ брылахъ по 96 фунтівъ, яку то брыду найдено коло Міяска, а въ горахъ неразъ змѣшане зъ кизами, то зрозумѣте, що всюды, де тільки люде зайшли, вибирали вони заразъ золото, а доперва потімъ йшли въ горы копати. И въ Европі давно було багато золота въ нанесеной землі. Въ Чехакъ його вибрано до решты вже въ середнихъ вѣкахъ.

Въ новѣйшихъ часахъ, почавши зъ 1848 р., водъ крыто золото въ нанесеной землі въ Калифорніи въ Америці. Повстала тоді страшна еміграція до Калифорніи. Хто щасливо вчасно прибувъ, той въ короткомъ часѣ стававъ багатимъ. За оденъ день можна було назбирати золота неразъ повный наперстокъ за 10 и 20 долларівъ и багатство краю росло. Мѣста и села виростали якъ зъ землі. Пустинѣ замѣнялись на гарні левады и огороды.

Та вскорѣ вибрано золото и взято ся до копаня його зъ землі. И тоді ще добувано його багато. Теперъ тѣ багатства въ великій часті вычерпані.

Небавомъ відкрито однако такъ само великй багатства золота въ Австралиі, а ще пізніще въ Трансвалі въ Африці а усюды въ грудовникахъ и въ нанесеной землі, такъ що майже усе золото, яке маємо, походить не зъ копалень а зъ нанесенихъ грудвищъ. Велику скількість золота дає и Уралъ и то вже майже 100 лѣтъ.

Золото, якъ сказано, служитъ на оздобы, до позолочуваня и на монету. Зъ одного кіло золота бють 3280 коронъ, а 3444'4 франківъ.

Ремѣсники рахують золото на караты. 24 каратне золото є чистимъ металемъ. 14 або 18 каратне має 14 вглядно 18 частей золота а 10 вглядно 6 частей примѣшки.

Тѣ банки, що бють монету зъ золота, рахують теперъ скількість металю въ монетѣ на проценты. На примѣръ въ австрійскихъ коронахъ є 90 частей золота а 10 частей срібла и мѣди. Срібло и мѣдъ додаєть тому, щобъ монета була твердшою и щобъ такъ не стиралась.

Кілько золота добувають рѣкъ рѣчно зъ землі, чи властиво кілько его назбирають?

Що до того, скажу коротко, що Европа продукує его дуже мало. Найбільше золота дають краі ново відкриті. Стане то зрозумѣлимъ, коли зважитъ ся, що золото, яке находить ся въ вулканічнихъ скалахъ въ землі є тяжко приступне, тому вибираєть майже тільки то золото, що находить ся въ землі знесеній. Полученй Державы, въ котрыхъ жиємо, дають ще майже найбільше золота зъ усѣхъ краївъ и то головню стейты Колоредо и Калифорніа.

Що до вартости добутого золота, то рѣчь представляєть такъ:

Въ 1902 р. добули:

Полученй Державы	за 80,853.000 дол.
Австраліа и Нова Зеландія	81.315.000 „
Росія	за 29,971.000 „
Трансвалъ	за 35 211.000 „
Канада	„ 19,500.000 „
Мексикъ	„ 9,067.000 „
Индіа брітійска	„ 9,808.000 „
Усѣ прочі державы	„ 35,439.000 „

Разомъ за 299,866.000 дол.

С о л ь.

Коли въ давнину приймали якого важного гостя: цѣсаря, владыку, князя, то подавали ему хлѣбъ и соль на знакъ гостинности. Коли дякуємо кому за гостину, коли працаємо зъ кимъ, коли дякуємо за добро яке, то дякуємо за хлѣбъ соль. Пожиточныхъ для людськості людей, звано солию землѣ. Коли однакъ зерно або порошина соли впаде до ока то пече и тому коли хтось заподѣ комусь якесь лихо, и стоить на заваді, то кажемо, що вѣнъ є „солю въ оцѣ“.

Де находить ся соль?

Усѣ соль яку мы вживаємо находить ся, або находилась колись въ морі. Звѣдки и якъ вона доста-лась до моря, о томъ будемо заразъ говорити.

Мы вже зъ попередного знаємо, що земля творить грубу скорупу. Та скорупа складаєть зъ рѣжнихъ скалъ, зъ рѣжнихъ кам'янівъ. Въ камени зновъ є рѣж-ний части. Тамъ є желѣзо, гліи чи алюміній, магнезій, потасій, содій, кремнез и т. д. Вода що зъ дощу ви-кає въ землю, проникає такожъ и скалы и розпускає то що легко даєть розпустити. Знаємо, що вода всѣ елементы и всѣ получєня елементѣвъ розпускає. Але не всѣ однаково легко вона розпускає. Однй по-лучєня розпускають ся дуже легко и въ великій скіль-кості, другй тяжко. И такъ вода розпускає соль, вона розпускає однакъ и шкло. Соль розпускає вода дуже легко, бо до шклянки воды маємо насыпати навѣть третю часть соли, то всѣ та соль розпуститъ ся.

Такъ отже вода що вникає въ скалы розпускає соль, котра тамъ находить ся хотъ въ ничихъ получе-

няхъ, и тую соль несе вода зъ собою тоненькими жи-лами въ бѣлшій, потімъ ще въ бѣлшій и виходить зъ землі яко жерело. Жерелянй воды збирають ся въ потоки, потоки въ рѣки и несутъ соль до моря.

Чому вода въ рѣцѣ не солонѣ, коли то правда, що рѣки зносять соль до моря и що вона въ нихъ нахо-дить ся.

Вона не солонѣ тому, що тои соли въ рѣкахъ є дуже а дуже мало и мы языкомъ не маємо навѣть розпѣзнати що вона тамъ є. Але за то ученй пізнає то легко за помочию рѣжнихъ способѣвъ.

Такъ соль достаєть до моря зъ гѣръ и то вже звѣсно.

Може теперъ хтѣбы запытавъ, особливо хто зъ дѣ-тей, звѣдки беруть ся жерела, котрі вѣчно виплыва-ють и кѣнця вмѣ нема?

Вода въ морі парує, вѣтры несутъ тую пару на всѣ стороны, несутъ и на сушу и ту головню въ го-рахъ пара та паде, яко дощъ. Часть воды дощевой сплыває по убѣгахъ въ потоки, вони збирають ся въ рѣки и плывуть до моря. Такій круговоротъ воды від-буваєть разъ у разъ, вѣчно. Тому вода змогла выпо-локати таке велике множество соли зъ гѣръ и знести до моря.

Кілько жъ є соли въ морѣ?

Въ морѣ є на кождыхъ 100 лѣтрѣвъ воды три кольограмы соли, то є колибъ вываривъ 100 лѣтрѣвъ воды морскои такъ, щобъ вона выкипѣла, то достабы зъ кольо соли.

Звѣдки и якъ достаємо соль?

Соль яку мы вживаємо достаємо въ рѣжний способъ. Найбільше соли достаємо зъ копалень.

Я сказавъ, що соль находить ся у всѣхъ скалахъ скорупы земнои. Однако не треба думати, що мы ма-ємо достати соль прямо зѣ скалы. Вона находить ся въ скалѣ въ дуже малѣй скількості и въ такихъ по-лучєняхъ що єъ звѣдтамъ добувати нѣякъ не оплати-ло бы ся.

Соль, що находить ся въ копальняхъ соли въ зем-лі, достаєть до тыхъ копалень зъ моря слѣдующимъ способѣмъ.

Вы бачили багато свѣта, то бачили въ рѣжнихъ мѣсцяхъ, що море декуды врѣзуєть глыбоко въ сушу, особливо тамъ де впадають до него великй рѣки. Вы знаєте крѣмъ того, що якъ вы ѣхали до Америки, о-собливо лѣнією пѣвѣчною, котрою йдуть англійскй кораблѣ зъ Квінстаунъ, то на пѣвъ дня ѣзды водъ Новои Фунляндіи люде почали говорити о томъ, що корабель може осѣсти на лавахъ пѣсковыхъ и почали трошка непокоитись. Опѣсля вы перейшли лавы пѣ-сковой, и лекше водѣтхнули, бо вы зновъ вплыли на глыбше море. Отже подумайте, що колибъ въ томъ мѣсці де теперъ пѣсковй лавы, дно морске въ передѣ потоповыхъ часахъ піднеслось, то межі валами, а су-шею повсталобъ озеро зъ солоною водою. Представте собѣ, що тое озеро поволи высохлѣбъ. Розумѣєть соль осталась бы на днѣ морскѣмъ. Пізніще тая верства соли зѣсталабы прикритою пѣскомъ, котрый бы во-да знесла зѣ суши, зъ гѣръ и такъ соль найшлась бы пѣдъ землею, и єи пізніще лѣде відкрыли бы и по-чали бы копати. Такъ власне находимо мы соль въ копальняхъ. Та соль неразъ є чистѣ, неразъ перемѣ-шана пѣскожъ, глиною, асфальтомъ, бітуміномъ и т. д.

Такй копальнй соли находять ся всюды, на рѣжнихъ мѣсцяхъ и звѣдтамъ добувають соль такъ звану кам'яну, то значить досить тверду и єи треба потовчи и доперва такъ можна нею солити. Вона не є дробна, то єъ злѣ зъ хлѣбомъ ѣсти, але до стравы, ро-зумѣєть, дуже добре кидати. Такои соли у насъ дуже мало уживають.

Другимъ способѣмъ якъ приходить соль є слѣ-дующій. Представте собѣ пѣдъ землею де є по-клады соли велику заглибину. Въ тѣй заглибинѣ зби-раєть вода и розпускає соль. Коли мы тамъ выверти-мо дѣру, то маємо тую солону воду помпувати; а коли тую воду відваримо, и набемо въ начиня, то до-станемо товпки соли, такй якй купуємо въ Старѣмъ Краю.

Часами буває, що якъ люде вже выбрали чистѣй-шу соль кам'яну, тоді выпускають зъ потокѣвъ пѣдъ землею воду, щобъ вона розпускала соль, яка ще тамъ находить ся, але яко вже змѣшана зъ землею. Потімъ тую солону воду выпомповуєть и вываруєть зъ неї соль. То є третій способъ, якъ достаєть соль.

Четвертій способъ є слѣдующій. Надъ моремъ, на самѣмъ березѣ копаєть яму на колькадесять квадра-товыхъ метрѣвъ велику и напускаєть въ ню зъ моря воды. Потімъ шлюзу водъ моря замыкаєть и вода въ ямѣ на сонці парує и лишає на днѣ моря соль. Такъ роблять однако только въ горячихъ краяхъ, де багато сонця, бо перше мусить выпарувати багато воды, нѣмъ остане троха соли.

Въ зимныхъ зновъ краяхъ морозять воду. Вода мерзне и лишає на спѣдѣ чисту соль. Такъ достаєть соль рѣжними способами.

Соль є для нашего тѣла до травленя и здоровля конче потрібна. Тому страву треба солити. Соль є по-трѣбною такожъ для худобы и декуды дають занечи-щену соль худобѣ лизати. Коли однако за багато соли з'ужити тоді вона дуже шкодить. Я бачивъ що кѣтъ що з'ѣвъ дуже багато солонои свинины такъ высохъ

якъ трѣска, а то тому, що соль є сильною отруєю, коли не вмѣру споживаєть, такъ якъ и горѣвка и тю-кунъ.

Що ще сказати вамъ цѣкавого про соль?

Коли де въ землі є бѣльше соли, то заразъ пі-знати по ростинахъ якй тамъ ростуть. На солонихъ земляхъ будуть ро-ти цѣлкомъ инчі рослины, якъ на несолонихъ и вчені неразъ по ростинахъ пізнають землю загаломъ, а соль спеціально, бо деякй рослины люблять бѣльше солоний грунтъ, инчі не зносять его.

Такъ само звѣрята що живуть въ водѣ. Однй рыбы на пр. живуть только въ солодкій водѣ въ рѣцѣ, другй только въ солоній морскои водѣ.

Колибъ узяти звѣрѣ, що живе въ морі и пустити въ ставъ, то воно заразъ згине. Инче буде жити дов-ше. А є и такй звѣрѣята, що люблять воду только трошки солону на примѣръ въ лиманахъ отъ на пр. тамъ де Гудзонъ впадає въ Ньюорку до моря. Тамъ вода ще не дуже солонѣ хотъ и не солодка.

А л ю м і н і й.

Кождый зъ читачѣвъ видѣвъ вагу, на котрої мож-на зважитись за одного цента. Та вага зроблена зъ ясногѣ бѣлого металю. Може хто пытавъ ся кого, якй то металъ? Такъ я відповѣмъ, що той полискуючий, до срібла подѣбный металъ, зъ котрого зроблена вага называєть алюміній.

До недавна нѣхто не знавъ того металю, а теперъ вже бачите его усюды и зъ него роблять ваги, печи, замѣсть зъ желѣза, посуду, пера и усякй, усякй вы-робы. Тому треба намъ знати, де алюміній береть ся.

Алюміній є металъ такъ якъ желѣзо, якъ золото, мѣдъ и т. д. Але коли за тамтими металями треба шукати неразъ сотки метрѣвъ глыбоко пѣдъ землею, то матеріалъ зъ котрого роблять алюміній находить ся на верха землі. Алюміній добувають зѣ звычайнои жовтои глины. Нѣхто не спѣдѣвабы ся, що въ глинѣ находить ся такй гарный металъ. А глина є власне алюміній полученй зъ однимъ газомъ що зве ся ки-сень. Треба только певнымъ способѣмъ віддѣлити ки-сень и зъ глины достаємо алюміній, такъ якъ зъ ру-ды желѣзної по віддѣленю зъ неї примѣшокъ и по-лученъ достаємо чисте желѣзо.

Коли люде дѣзнались, що алюміній находить ся въ глинѣ, почали дуже тымъ интересуватись. Поду-майте, що глина є всюды и за нею не треба ажь въ горахъ копати и тому думали люде, що усе що те-перъ зъ желѣза, можна буде робити зъ алюмінію. По-думайте ще, що алюміній є 3 разы лекшій якъ желѣ-зо, отже вѣзъ, чи вагонъ, чи машина зроблена зъ алю-мінію булабъ 3 разы лекша якъ зъ желѣза, отже на пр. цѣлый поѣздъ желѣзничій бувбы 3 разы лекшій колибъ бувъ зроблений зъ алюмінію, а не зъ желѣза. Значить ся щобъ его дотягнути требабъ було 3 разы менчои силы, то й вугля выходилѣбъ 3 разы менче.

Тому люде почали надѣятись, що незадовго буде все зъ алюмінію и настане вѣкъ алюмінію, такъ якъ тѣ часы що мы въ нихъ жиємо называють ся вѣкомъ желѣзнымъ.

Показалось однако, що хотъ алюмінію є багато въ глинѣ, а глина є всюды, то мимо того алюміній не може бути таншій. Чому? Тому, що его зъ глины добути є дуже тяжко. На то треба значныхъ гро-шей и тому алюміній мусить бути дорогій, дорожшій навѣть якъ мѣдъ, бо фунтъ алюмінію коштує 30 цен-тѣвъ, а фунтъ мѣди 12—20 центѣвъ.

Такъ люде завелись въ надѣяхъ, якъ то часто бу-ває и алюмінію вживаєть на рѣчи трошка дорожшій не буденный.

До того дуже тяжко достати алюміній цѣлкомъ чистый, а показалось, що якъ вѣнъ только трошка за-нечисненый якою домѣшкою, то вода його перегрызе дуже легко. Тому вѣнъ не пригожій на пр. на бляху.

Та все таки ужите алюмінію розширяєть. Хто бувъ въ Києвѣ, той бачивъ багато церковъ крытыхъ золотою бляхою. Але є тамъ и одна церква св. Андрея. Вона покрыта бляхою зъ алюмінію и блищить дуже гарно до мѣсяця неначе синяє срібло. Въ захѣднихъ стей-тахъ Америки дроты телеграфічні роблять теперъ та-кожъ зъ алюмінію а не зъ мѣди.

Алюміній добувають зъ глины електролизомъ.

Металъ мають то до себе, що коли якй небудь 2 металъ змѣшати зъ собою, або якъ каже вчений роз-пустити одного въ другѣмъ, то та мѣшанина буде ду-же тверда, твердша якъ тѣ металъ поєданчо. Тому мы до мягкого золота додаємо мѣди, коли хочемо робити грошѣ на те, щобъ вони не такъ легко стирались. Такъ само коли алюміній ростопимо и змѣшаємо зъ мѣдею, то та мѣшанина стане дуже тверда. До того и барву має та мѣшанина инчу. И такъ коли возьме-мо 8 частѣвъ алюмінію, а 92 частѣвъ мѣди, то доста-немо металъ барвы такои якъ золото. А коли возьме-мо 97 частѣвъ алюмінію а 3 части мѣди, то мѣшанина буде мати барву ще бѣлѣйшу якъ самъ алюміній. Така мѣшанина алюмінію и мѣди называєть бронзъ алюмініювый. Такй бронзъ є дуже придатный на рѣжній рѣчи, бо є твердый, еластичный и не легко поддаєть химічнымъ реагенціямъ, то є не легко псу-єть. Зъ него золотники роблять рѣжній оздобы. Вѣнъ служить такожъ на части машинъ.

(Даліше буде)

Листъ изъ Старого краю

Въ галицькій соймѣ

не уряджемо доси нѣчого позитивного, а тратить ся головно часъ на перше читаннє рѣшенихъ внесенъ, якій опѣсля відсилаєть ся до рѣшенихъ комісій. Зъ цѣлого перебѣгу нарадъ видно, якъ се зрештою кождому звѣсно, що польска шляхта, яка панує неподѣльно въ теперѣшньому соймѣ, не думає нѣколи уступити ся, ажъ доки ея силою зъ ея мѣсць не выпрутъ, а нѣ думає хочъ про людське око показати ся трохи справедливою.

Найлѣпшимъ доказомъ на се исторія внесенъ о реформѣ выборчого закона до сойму.

Теперь уже всѣ тѣ люди, що дѣйсно стремлять до повалення теперѣшнихъ несправедливыхъ порядковъ, абы на ихъ мѣсци завести всесторонню свободу, неогра ничену нѣякимъ, хочъ бы й „народнымъ“ правительствомъ, и загальнымъ добробутомъ, — знають, що загальне выборче право не е нѣякимъ лѣкомъ на людську неволю и нужду и

що тамъ, де есть якъ найширше выборче право до всѣхъ возможныхъ законодатныхъ институцій (Швайцарія, Франція, Америка и т. п.), пануючій и маючій клясы такъ само угнетаютъ и выискують робучій народъ, якъ и тамъ, де выборче право ограничене, а бо його й зовсѣмъ нема. Мы знаємо, що зло не въ томъ, що сей, а не той панує, але едино въ томъ, що загаломъ можливе е пановане людей надъ людьми.

Але е ще богато людей, котрѣ не дѣйшли ще до познанія сеи правды и думаютъ, що коли-бъ лише завести загальне выборче право, то тодѣ теперѣшній порядки гнетъ змѣнили бы ся. Ей такій люде, що зовсѣмъ не хотять усувати всякого панованя, бо думаютъ, що пановане однихъ надъ другими е конче потрібне, лишь абы те пановане було справедливе.

До такихъ людей належать такожъ рускій політики въ Галичинѣ, якій признають потребу власти, лишь не хотять абы надъ рускими народомъ панувала польска шляхта, только тѣ, кого самъ рускій народъ выбере. Такъ иньшій поступовій партіи въ Галичинѣ, якъ польскій людовцѣ, соціална демократія и т. п. думаютъ такъ само, т. е. не хотять касувати власти, только, абы та власть походила зъ волѣ народа. Люде и партіи зъ такими переконаванями домагають ся въ Галичинѣ выборчої реформы въ напрямѣ загального выборчого права.

Въ теперѣшній сесіи галицького сойму поставлено два внесеня въ справѣ выборчої реформы до сойму. Одно поставивъ рускій посолъ д-ръ Евгенъ Олесницькій, домагаючи ся заведення пятой куріи зъ 15 мандатами, въ якій право голосованя мали бы тѣ, що

його доси не маюгъ, а такожъ скасованя теперѣшнихъ правыборовъ у четвертой (хлопської) куріи и заведення безпосереднихъ выборовъ, т. е. абы кожый, хто має право до голосованя, голосувавъ не на выборця, а просто на посла. Пос. Олесницькій нарочно поставивъ таке скромне, мінімальне внесенє, абы шляхта не выкручувала ся тымъ, що воно не можливе до сповнення, — але преконавъ ся, що шляхта не думає дати добровѣльно нивѣтъ найменшою дробницѣ. Його внесенє відослано до адміністраційной комісії, въ якій сидять самі шляхтичѣ, и тамъ йому зрѣблять „капуть“. Така сама доля, т. е. відосланє до адміністраційной комісії стрѣтила такожъ внесенє польского „людовца“ Стапінського зъ жадаемъ заведення загального выборчого права.

Законъ про рентовой оселѣ має незабаромъ прийти підъ наряды сойму, а въ комісії вже бувъ предметомъ нарядъ. Якъ звѣсно, законъ сей обчислений на те, абы руську Східну Галичину сколонизувати Магурами, щобъ цѣла Галичина мала характеръ выключно польского краю зъ руською меншостію, — и тому и рускій посолъ и весь рускій народъ вѣдъ самого повстаня того проекту ажъ доси усе протестувавъ противъ заведення рентовыхъ оселѣ. Той протестъ повторавъ рускій клубъ соймовыхъ пословъ такожъ у своѣй заявѣ, відчитанѣй на першомъ засѣданкѣ сойму д. 30 вересня с. р. Ажъ теперъ повѣявъ якийсь иньшій вѣтеръ. Дивнымъ дивомъ членъ руського клубу москвофилъ о. Ефимовичъ, той самый, що при доповняючихъ выборахъ зломивъ народну солідарность, кандидатуючи зъ рамени москвофилѣвъ и польской шляхты противъ сецесіониста Барвѣяського, а мимо того бувъ принятый до руського клубу, заявивъ аграрной комісії, що законъ про рентовой оселѣ корыстный якъ для Поляковъ, такъ и для Русинѣвъ, кобы лишь только Русинамъ забезпечено впливъ на його выконуванє. Се становище о. Ефимовича такъ утілило шляхтичѣвъ, що одинъ изъ нихъ, голова аграрной комісії, ажъ подякувавъ йому за ту заяву, заявляючи одначе рѣвночасно, що Русинамъ не можна забезпечити нѣякого впливу. Се дивне и незгѣдне зъ волею народа поступованє члена руського клубу напаятнувало вправдѣ „Діло“, але на томъ и скѣнчило ся. Руській клубъ давъ поясне, яке нѣчого не пояснює и тихо-ша! „Заступники народа“ не вважають за вѣдповѣдне выяснити передъ народомъ свое поступованє. Зрештою побачимо підчасъ нарадъ надъ закономъ въ соймѣ, якій теперъ повѣявъ вѣтеръ межи руськими послами, а поки-що здаєть ся намъ, що во-

ни поза плечима народа нюхають ся по тихо зъ польською шляхтою, чи бы чо-го не выторгувати, а потѣмъ скажуть, що законъ про рентовой оселѣ и такъ бувъ бы ухвалений, отже треба було бодай за него выторгувати щось иньшого. Мабуть ходять о одну руську гімназію та о запомогу на будову руського театру. Певна рѣчь, що законъ про рентовой оселѣ буде ухвалений, хочъ бы рускій посолъ сему не-знати-якъ противили ся, але на нагъ думку нехай уже насъ кривдять противъ нашої волѣ, а не за нашою згодою. Та на жалъ рускій політики все ще не забули приповідки, що „покорне теля двѣ мамы ссе“.

Що-до заложеня руськой гімназіи, то вѣдповѣдне внесенє д-ра Олесницького відослано до шкѣльной комісії, але не знати, що зъ нимъ буде, бо польскошляхотскій газеты пишуть, що ще не прийшовъ часъ, абы Русинамъ дати нову гімназію, бо ще не выкорѣнено мѣжъ Русинами „гайдамацтва“.

Москвофилы,

якъ звѣсно, старають ся зъ усѣхъ товариствъ, въ якихъ мають деякій впливъ, выкидати Русинѣвъ, абы самими у тыхъ товариствахъ господарювати. Въ той цѣли вони вже зъ давна рили підъ Русинами въ товариствѣ „Ризница“ въ Самборѣ, яке займаєть ся выроблюванемъ церковныхъ знарядѣвъ, ажъ наконецъ на загальныхъ зборахъ въ вересни с. р. перевели все по своѣй волѣ, не допускаючи насильствомъ нѣкого изъ своихъ противниковъ до голосу. А мусѣло тамъ щось дуже „гарного“ дѣяти ся, коли члены Русины були приневолені ажъ подати до суда скаргу зъ причины покривдженя своихъ членскихъ правъ черезъ выдѣль. Що на се скаже судъ, поки-що не знати, але цѣла исторія показує, що то за зѣле, тѣ москвофилы и якъ зъ ними треба поступати Русинамъ, коли хотять ся ихъ позбуты.

Вѣчный слуга...

Вы знаете пѣсню „Не пора“, въ якій говоритъ ся, що не пора служити Москалямъ та Полякамъ, але пора працювати для власной вѣтчизны. И певне здаєть ся вамъ, що нема мѣжъ Русинами такого, що не признавъ бы правды тымъ словамъ. А одначе у насъ въ Галичинѣ найшовъ ся такий Русинъ, и то не хто-будъ, а рускій священникъ и звѣстный рускій композиторъ о. Евгенъ Купчинскій, въ одной изъ своихъ композицій уживъ мелодію пѣснѣ „Не пора“, а коли за се напала на него польско-шляхотська газета „D. Polski“, вѣдъ надрукувавъ въ 464 ч. той газеты заяву, що не солідаризуєть зъ агітаційнымъ змѣстомъ пѣснѣ „Не пора“. Тымъ самымъ о. Купчинскій признає, що злѣроблять тѣ, котрѣ голосять,

що не треба служити Полякамъ або Москалямъ, тольки своѣй вѣтчизнѣ, и вѣдъ, о. Купчинскій не годить ся зъ тымъ, бо на його думку Русинъ такъ повиненъ служити тымъ, що хотять надъ нами панувати. И что вы скажете на те, что зъ усѣхъ руськихъ газетъ лишь оденъ „Новый Громадскій Голосъ“ напаятнувавъ сей рабскій поступокъ о. Купчинского?! Коли бѣдный хлопъ вѣдъ за голосъ пятку, абы поратувати свою бѣду, то всѣ газеты кричать „хрунь!“ — въ чѣмъ зрештою мають рацію, — але чому такъ само не напаятнууть вони того чоловіка, якъ о. Купчинского, вѣдъ котрого можна чей-же болѣе вымагати патріотизму, якъ вѣдъ бѣдного, темного хлопца?!

11 жовтня 1904.

М. Л.

ДОПИСИ.

Зъ Туге, Ра.

Прому помѣстити пару словъ про те нещастє, яке тутъ стало ся по пѣнятку въ Суботу вечеръ дня 1-го Октября. Вправдѣ Святе Письмо каже, що не треба судити, абы и насъ не судили, але я мыслю, що не шкодить людей вѣдъ подлои пути на добру навестити. Нещастє сталось зъ Юриємъ Стружакомъ, Русинѣмъ зъ унгварской столицѣ. Вѣдъ е жонатый и має своѣй гавзѣ. Коли въ Суботу довѣзъ бирменъ пива и палюнки, зачали краєне припѣятицѣ забавлять ся, танцювати и т. д. Але оденъ зъ тихъ, що танцювали, мавъ при собѣ револьверъ и не добре му було зъ нимъ танцювати, отже давъ газдѣ вѣдложити. Газда Юр. Стружакъ ставъ револьверъ обзирати и ще зъ другимъ, що зве ся Юрій Кучера, але такъ нещасливо, що револьверъ выстрѣливъ и куля попала Стружакови просто въ живѣтъ. Вѣдъ поваливъ ся на землю и за кілька минутъ скѣнчивъ жетє. Похоронъ вѣдбувъ ся дня 3-го Октября. Бувъ на нѣмъ сполокъ ч. 375 I. K. S. J., братство зъ P. S. J. до котрого небѣщикъ належавъ и майнерска конія. Такъ само було на погребѣ много людей. [Погребъ вѣдправивъ священникъ зъ Питсбурга. Словомъ похоронъ вѣдбувъ ся красный, але что то зъ того, коли молодой чоловікъ мусѣвъ передчасно поїти до землѣ гнити и зоставивъ жену зъ двома дѣтьми — а то все черезъ пѣятику. Братя Русины заста новѣтъ ся надъ собою, покиньте вже разъ тоту пѣлягу, бо черезъ неї вже не оденъ оставивъ вдовою молодую жену и дѣти сиротами.

Ю. Ц.

Зъ Сѣтсборо, Па.

Несподѣвана смерть.

Дня 24 Октября ишовъ собѣ задуманный оденъ Полякъ зъ почты, куды ходивъ дивитись чи нема листу вѣдъ жѣнки и надѣхавъ на него угльовый тренъ, зломивъ ему каркъ, поломавъ

кости, забивъ на мѣсци. Привезли тѣло до газды де мешкавъ черезъ 2 роки, а ле похоронѣмъ нѣхто не хотѣвъ занятысь, бо до жадного братства не належавъ, а 100 долларѣвъ, якій мавъ мати, десъ такъ сховавъ, що нѣхто о нихъ не знає. Выходило вже на таке, что тѣло булобы підъ голымъ небомъ остало, але трафили ся чужі люде, що згодили погребника и обѣцяли назначену суму сколектувати и такъ его поховали. Чи сколектують потрібный грошѣ — не знати, бо люде кажутъ, чому нѣгде неналежавъ коли тутъ е 3 братствѣ. А небѣщикъ горювавъ такъ якъ многі иншій говорятъ: „Нащо менѣ братства? Волю тѣ грошѣ пропити. Я не прийшовъ тутъ вѣкувати, зароблю на довгъ и шифкарту та иду до краю.“ Але не все такъ выходитъ якъ чоловікъ собѣ думає. — Братя, берѣть собѣ примѣръ, зъ того припадку и вступайте до братства. Мы тутъ такожъ маємо братство ще вѣдъ 1901 року и принимаємо вѣдъ 16 до 25 лѣтъ безъ вступного, а вѣдъ 25 до 35 за половину вступного. Братство належить до Союза. Въ разѣ нещастя нѣхто не потрібує колектовати на члена, а Союзъ заплатитъ родинѣ 600 долларѣвъ. Въ той спосѣбъ если родина втратитъ любого сына, брата, мужа або дѣти любого тата, то хотяй его болѣше не побачать але будуть мати бодай сю потѣху, що небѣщикъ дбавъ о нихъ и не забувавъ о нихъ. А скѣлько то разы ся трафитъ, что чоловікъ нарѣбитъ довгу, ще й на дорогу позичитъ, прийде тутъ и незаробитъ, бо работа лихо йде, абы хорый и такъ згине въ чужѣмъ краю! Або скѣлько е такихъ выпадковъ, что чоловікъ иде здоровѣ до работы, а о годину познѣйше вже несуть его покарѣченного, поломаного або неживого зъ майновъ, або безъ очей або рукъ зъ фабрики. Дѣжъ тогда ся обернешъ, что зробишь чоловічє — если не належишь до братства и до Союза? А жѣнка и дѣти безъ цента, голодны и нагі! А жидъ за довгъ вже грунтъ забирає! Подумай си братє! Чи не лѣпше забезпечити

себе и свою родину? Тожъ вступайте всѣ громадно до братствъ и до Союза и тутъ и на кождѣмъ плейзѣ, по цѣлой Америцѣ. Не тратѣ часу, вступайте сейчасъ, щобы борони Боже не спѣтала васъ така нещасна доля якъ того Поляка на на шѣмъ плейзѣ.

Петро Шевчикъ,
предсѣдатель братства.

Зъ Coatesville, Ра.

У насъ работа иде дуже помалу, найбільшій фабрики замкнені. Най ся нѣхто зъ нашихъ Русинѣвъ не важить ити сюда за роботою, бо ту роботу тяжко достати. Наибѣльшій фабрики Iron & Steel Co. суть замкнені на мѣсяць. Нашихъ Русинѣвъ тутъ не богато, найбільше е Поляковъ. Церкви руской тутъ нема, костела польского такожъ нема, только айрискій. Наші люде богато не ходять по церквахъ, бо они собѣ богослуженя дома вѣдправляють. Принесуть до гавзу кілька баксѣ пива, добре ся понапивають тай потому зачинають таке богослуженє: оденъ другого за волосє тай по плечахъ дровномъ. Та на другій день иде до скваєра ескаржити. Заразъ собѣ бере жидъ за тлумача, даєть ему пять долларѣвъ, бо жидъ каже: Но, чюсь Иванъ, ты бы ему дарувавъ? Я зъ тобою поїду на Честеръ на кортѣ заскаржу его, ты навчишь ему. Вѣдъ тобѣ заплатитъ 100 долларѣвъ за искъ, же ти выбивъ. Такъ наші Русины красно живутъ въ Котсвилѣ. Такъ Русины Лемки поправте ся, часъ вамъ ся взяти до дѣла, бо скваєры грошѣ берутъ, добрі цигары курять, красно пиво пють и кажутъ, что гонгерієнъ крейзі. Деякій газдынѣ собѣ красныхъ хлопцѣвъ на бордѣ пріймають, щобы ихъ любили. Ихъ мужѣ на нѣчь роблять, то они принесять собѣ виски и зъ молодцями пють. Якъ котрый бурдингеръ не хоче зъ такою тримати, то она каже: ты поляку дурный, анѣ ему воды неподаєть, мовить: можешъ и такъ спати; на що ся день вѣдєнь будешъ мити, въ недѣлю ся умиєшь. А постеля у неї еше неправа якъ кушлена, бо она сама 2 тыжнѣ шію нємыту має. Такъ деякій тутешній газдынѣ живутъ красно.

Иванъ Гродъ.

Читайте, що каже Дръ Ландесъ:

Я маю найбільшу практику въ Сполученыхъ Державахъ, Канадѣ, Мексицѣ и Полудневѣй Америкѣ.

Черезъ 20 лѣтъ я лѣчивъ Але и выльчу ихъ. Выльчу каждый выпадокъ до якого ся возълу. Если е не до выльченя не беру ся до него. Слѣ не можешъ бути выльчєнный, скажу тобѣ вѣдтвердо.

Ще року лѣчу тысячѣ людей. Роблю сотки операций щѣ мѣсяца. Выльчу тя дома, если не можешъ прийти до мене.

Памятай: Порада особиста або листовна даромъ.

Слѣ еси хорый зайди або напиши до
DR. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

„SVOBODA“

(LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.Entered as second-class matter July 16,
1903 at the post office at Scranton, Pa.
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

газетный для русского народа в
Америке и орган „Р. Н. Союза“,
выходит по пятницам в Четверг
и пятницу.В Америке на 12 месяцев... \$2.00
До старого края на 12 месяцев... \$2.00
В Америке на 6 месяцев... \$1.00Галичане могут замовлять „Свободу“
через Книгарню Шевченко ул. Чарнецкого
26, Львов.Оплачивать газету треба все-
гда в горы.Грошъ треба посылать въ рѣдистриро-
ваннѣмъ листѣ, або черезъ экспресовый, або
почтовый money order (мони ордеръ). Мо-
ney order, то е картонку, котру доставите
подъ почта або агента на экспресовомъ
офісѣ, пошлите намъ, бо безъ того мы не
модемъ грошей доставити.

Адресъ:

„SVOBODA“

Box 353,

SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адресъ змі-
нити мусить подати намъ, крімъ
нового, такожъ свой старий адресъ.

Замѣтки.

О. Годабай розписавъ не-
давно сему листу до угор-
скихъ священниковъ зъ
просьбою, щоби водправили
Службу Божу за пок. о.
Молчанія. Листы сѣ были
писані не по руски але по
англійски. Противъ сему
запротестувавъ публично о.
Злоцкій зъ Лансфордъ, Па.
При той способності жадає
о. Злоцкій, щоби о. Годо-
бай доказавъ, що вонъ
справдѣ е протонотаремъ и
папскимъ домашнимъ пра-
влятомъ, бо бувъ часъ, коли
о. Годабай виставлявъ себе
викаріємъ а опѣсля показавъ,
що се брехня. О. Годо-
бай заскарживъ бувъ о.
Злоцкого ще давнѣйше пе-
редъ краевыми властями,
що вонъ бунтує противъ
мадярського уряду и пере-
ходить на православіє. И
одно и друге було брех-
нею. Той самъ о. Годабай
оскарживъ такожъ всѣхъ
галицкихъ священниковъ и
жадавъ ихъ водкликати до
краю. Прегарный канди-
дату на епископа амери-
канскихъ греко-католи-
ковъ. Се той самъ о. Годо-
бай, до которого свого часу
галицкій митрополитъ ра-
дивъ галицкимъ священни-
камъ зближитися и вразъ
въ нимъ стремѣти до заве-
дення ладу въ тутешныхъ
церковныхъ справахъ.

Царославный батюшка зъ
Ансоніи, Конн. общає
„Свободѣ“ 1000 долларѣвъ,
если „Свобода“ докаже, что
дописъ зъ Ансоніи, недавно
въ нѣй друкована е прав-
дива. Видно батюшка має

грошѣ. коли общає такую
суму и тому теперъ зо-
вѣмъ не дивуємось, что его
парохіане не поднесли ему
платнѣ. Ну, але мы на о-
бщянки царославныхъ ба-
тюшковъ не дуже ласѣ.
Кѣлька рокѣвъ тому на-
задъ оденъ протоерей зало-
живъ ся о 100 долларѣвъ,
что выхлопоче дозволѣ на-
друковати въ Росіи право-
славный катехизмъ по у-
краиньски. Поѣхавъ до Ро-
сіи взявъ зъ собою пере-
кладъ катехизму, але до-
зволу друковати его не до-
ставъ. А 100 долларѣвъ? Ти
и до днесъ опочивають въ
кашени протоерея. Ось чо-
го варта общянки царо-
славныхъ батюшковъ!

Выборы

за плечима. Миліоны долла-
ровъ выдано на агітацію,
десятки тысячъ бесѣдни-
ковъ старають ся переко-
нати своихъ слушачѣвъ о
единоспасаемости партіи,
яку заступають, водозвы,
брошюры а то и зовѣмъ
показанны книжочки десят-
ками тонѣвъ друкують и
розкидають по краю.

Въ выборчѣй борбѣ беру-
тъ участь: партія репу-
бликаньска, демократична,
робѣтнича або соціалисти-
чна, прогибшени и другі.
Двѣ першѣ зъ нихъ най-
сильнѣйшѣ, тому варта про-
нихъ згадати. Такъ само и
про третю партію, соціали-
стичну, бо се партія робѣт-
нича а загалъ тутешныхъ
Русинѣвъ — се робѣтники.
Про другі партіи нема что
говорити, бо они або дуже
малѣ або не мають въ собѣ
нѣчо цѣкавого для робѣт-
ника.

Чогожъ тѣ всѣ партіи бо-
рются, чого хотятъ?

Они борются о власть,
борются о силу, бо котра
партія выбере своихъ лю-
дей до урядѣвъ — та партія
буде порядкувати народ-
ными справами посяла своєю
думки и разумѣня.

Мѣжъ республиканскою
а демократичною партією е
рѣжница не велика, бо хочъ
они и якъ на око „жеруть
ся“ мѣжъ собою, то таки и
одна и друга заступає не
кого другого а богатѣвъ —
капіталістѣвъ. Доказѣвъ на
се тысячѣ. Примѣромъ, ре-
публиканьскій кандидатъ на
президента и теперѣшний
президентъ Рузвелтъ, бу-
дучи ще гвернеромъ Нью-
Йорку, выславъ полицію,
щоби стрѣляла страйкерѣвъ
въ Кротонѣ, коли тѣ дома-
гались 8-годинного дня
працѣ. На всѣ до неба во-
піючѣ кривды, якѣ его при-
ятель генералъ Белъ запо-
дѣявъ майнерамъ въ Коло-
редо, Розвелтъ нѣ вусомъ
не моргнувъ. Такъ само
водноситъ ся до робѣтни-
ковъ кандидатъ партіи де-
мократичной Паркеръ. Якъ
судія вонъ узнавъ некон-
ституційнымъ 8-годинный
день працѣ. Товаришъ Пар-
кера, кандидатъ на вайс-
президента постаравъ ся о
те, что въ Вестъ Верджиніи
не вольно закладати юній
а каждого, ктобы важивъ
ся таке робити, карає судъ.
Про менші рыбы не гово-
римо.

Если зважимо, что въ Сп.
Державахъ на каждого бо-
гача, (якій має водъ \$16.000
до \$264.000 маєтку або и
бѣльше), припадає 8 бѣд-
ныхъ людей, (что мають
водъ \$150 до \$1.500), се е
робѣтниковъ, то змѣркуємо,
что е много робѣтниковъ,
якій належать до партіи бо-
гачѣвъ.

Чому? Чи може нема пар-
тіи, котрабы заступала ин-
тересы робѣтниковъ? Нѣ,
така партія иснує а звесъ
она робѣтнича або соціали-
стична, але бѣда въ томъ,
что робѣтники американь-
скій ще такі темні, что не
бачать якъ и републикане
и демократы общяють имъ
золотѣ грушки на вербѣ та
ихъ дурить. Републикане и
демократы умысєнѣ нѣбы
то буютъ ся мѣжъ собою и тя-
гнуть робѣтниковъ одинъ въ
оденъ бѣкъ, другі въ дру-
гій, бо знаютъ, что еслибъ
робѣтники познались на
ихъ штурѣ и вмѣсто става-
ти одинъ по сторонѣ демо-
кратѣвъ, другі по сторонѣ
републиканѣвъ — злучились
разомъ въ одну сильну пар-
тію робѣтничу, то выбрали
бы всѣхъ своихъ урядни-
ковъ и завелибъ такій ладъ
якій бы самі хотѣли.

Американьскі Русины, за-
галомъ беручи, майже не
беруть участи въ політич-
номъ житію краю, а если
беруть участь, то звычайно
по примѣру другихъ аме-
риканьскихъ робѣтниковъ.
за склянку пива або сига-
ро, йдуть голосовати на де-
мократѣвъ або република-
новъ. Рускѣ робѣтники! Не
робѣте сего. Не понижайте
своей людской гѣдности. Е-
сли не голосуете на канди-
датѣвъ вашої власной, ро-
бѣтничої партіи, то не го-
лосуйте и противъ неѣ. Не
голосуйте анѣ на републи-
канѣвъ анѣ на демократѣвъ.
Сли не воддаєте голосу
тимъ, котрі хочуть полѣп-
шити вашу долю, то и не
помагайте накладати на се-
бе ще тяжкихъ кайданѣвъ
тимъ, котрі зъ природы
рѣчи мусять бути вашими
ворогами.

Хто має паперы и розу-
мѣе что се выборы та чого
котра партія хоче, нехай
йде голосовати. Хтожъ не
разумѣе всего ясно якъ
слѣдъ, нехай лѣпше сидитъ
дома якъ мавъ бы голосу-
вати такъ якъ ему другіи
покаже, бути выборчою ху-
добою!

Учѣть ся.

Зближаєсь зима — добрый
часъ для науки. Здалось бы
его выкористати.

На кождѣмъ плейзѣ, де
живуть Русины знайдєсь
бодай оденъ разумнѣйшій
чоловѣкъ, что потрафивъ бы
другихъ учити читати, пи-
сати, рахувати. На кождѣмъ
плейзѣ, де живуть
Русины е такожъ много мо-
лодыхъ хлопцѣвъ и дѣв-
чатъ або и старшихъ лю-
дей, что не умѣють нѣ
читати нѣ писати. Чомужъ
бы не зарядити бодай зи-
мовыхъ шкѣлъ для стар-
шихъ по всѣхъ нашихъ
плейзахъ, де иснують такі
обставаны? Намъ здаєсь, что

така рѣчь конечна и дуже
легка до сповненія. Треба
лишь на кождѣмъ плейзѣ
когось, что зробавъ бы по-
чатокъ въ сѣй справѣ а
дальше дѣло поде вже са-
мо. Початокъ повинні дати
передовѣсѣмъ священники и
учителѣ, а де такихъ нема
— то урядники братства
або „Союза“, або вкѣнци
такі тѣ самі, что хотѣлибъ
учитись.

На отворенє такомъ шко-
лы не треба великого вы-
датку. Де нема водповѣд-
нѣйшого мѣсца, тамъ наука
може водбуватись у пер-
шого лѣпшого чоловѣка, что
має бѣльше мѣсца въ хатѣ.

Книжки и таблички або
папѣръ до писанія повинні
собѣ купити тѣ, что хотятъ
учитись. Рѣвножъ повинні
платити тому, хто учитъ,
певну суму на мѣсяцѣ. бо
чоловѣкъ все бѣльше цѣ-
нить те, за что заплативъ,
тай достойный естѣ дѣла-
тель своей заплаты. Тождъ
до дѣла Братя и Сестры —
учѣть ся, а якъ заложите
де школу напишѣтъ про се
до „Свободы“, то и другі
подуть за вапимъ примѣ-
ромъ.

Якѣ то є люди на
земли?

Такъ буде зватись слѣду-
юча, осьма зъ ряду, кни-
жочка просвѣтного изда-
ництва им. А. Бончевского
„Слово“.

Книжочка ся выйде ажъ
на другій мѣсяцъ (якъ 8 и
9 число сего издавництва)
а то зъ сєи причини, что
буде сѣ дуже бѣльша кни-
жка якъ котранебудъ зъ тыхъ,
что выйшли попередно.

Она буде мѣстити въ со-
бѣ описы и звычайъ людей
бѣлыхъ, чорныхъ, черво-
ныхъ, жовтыхъ, якѣ только
жѣють де на земли. Въ нѣй
буде намальована такожъ
мапа, на котрій кождый
зможе прочитати де які
люде живуть и якъ назы-
вають ся. Буде мапа, что
показує, яке котрі люде
мають волосє, буде нарисо-
ване дерево, что вказує якъ
одні люде водъ другихъ
воддѣлювались и о скѣлько
одні зъ другими спорѣд-
неніи.

Крімъ сего буде въ сѣй
книжцѣ понадъ 20 обра-
зовъ, что представля-
ють людей живучихъ по
всѣхъ частяхъ свѣта: въ Ев-
ропѣ, Азії, Африцѣ, Аме-
рицѣ та Австралії.

Ся книжка буде правдо-
подобно коштовати 50 цен-
товъ. Пошлемо еѣ лишь
тымъ, что заплатили пред-
плату на „Слово“ въ сумѣ
\$1.50 на рокъ.

Хто пришле намъ \$1.00,
тому вышлемо сѣю цѣкаву
книжку и ще 7 книжочокъ,
якѣ выйшли передъ нею —
разомъ 8 книжочокъ, котрі,
если куповати ихъ особно,
коштувалибы доллара и
70 центѣвъ.

Хто намъ пришле \$1.50,
тому вышлемо тыхъ 8 кни-
жочокъ вартости \$1.70 и
еще 3 книжочки, что вый-
дуть въ слѣдуючѣмъ роцѣ.
А хто бы приславъ намъ
\$3.00, тому будемо высила-
ти и книжочки (одну что
мѣсяця) и часописъ Свобо-

ду (одну что тыжня) че-
резъ 12 мѣсяцѣвъ.

Грошѣ посылайте на та-
кій адресъ:

SLOVO.

Box 353, Scranton, Pa.

О що ходитъ?

Засудженный въ Нью-Йор-
ку редакторъ водъ каветы,
дуже протестує противъ
сего, что вонъ не втѣкъ зъ
судовой розправы. Якъ ма-
ла ся справа, було описано
въ послѣднѣмъ числѣ „Сво-
боды“. Гладикъ справдѣ
втѣкъ не зъ судовой галѣ,
але зъ судовыхъ сѣней. Але
чи се лѣпше або чеснѣйше
для него? Не думаємо. Ви-
дно, боявъ ся навить до
галѣ прийти. Не о се хо-
дитъ звѣдки вонъ утѣкъ, чи
зъ судовой галѣ чи зъ су-
довыхъ сѣней. И не о се
ходить. Чи Гладикъ вѣпла-
титъ о. Стефановичевѣ тыхъ
два тысячѣ долларѣвъ на якѣ
его судъ засудивъ. Але хо-
дитъ о се, что судъ при-
знавъ, что о. Стефановичъ
жадныхъ чекѣвъ не фальшу-
вавъ а Гладика якъ бреху-
на и чернителя людской
чести узнавъ виннымъ и за-
судивъ на заплату 2000 до-
ларѣвъ.

Крутарство жадне тутъ
не поможе, бо справа е чи-
ста, ясна якъ сонце. И
Гладикъ хочъ бы якъ кру-
тивъ, не зможе змити сего
пятна зѣ себе, яке поло-
живъ на него американь-
скій судъ, коли его засу-
дивъ.

Война на далекѣмъ
Сходѣ.

Телеграммы.

Гуль (Англія) 23. Балтій-
ська флѣта, котра нахо-
дитъ ся въ дорожѣ на да-
лекѣй сѣходѣ, напала на
пѣвѣнчѣмъ мори на гуль-
ську флѣту рыболовѣвъ и
зачала безъ причины до
неи стрѣляти. Пароходъ
„Кране“ затопивъ ся, а зъ
нимъ капітанъ и оденъ мо-
рякъ. Кѣлькохъ людей тяж-
ко покарѣченныхъ. Два дру-
гѣ пароходы тяжко ушко-
дженіи. Оденъ зъ нихъ має
16 дѣръ водъ російьскихъ
арматныхъ стрѣловъ. Зда-
еть ся, что еще бѣльше ко-
раблѣвъ е ушкодженыхъ.
Справа мала ся такъ: На-
чолѣ російьской флѣты ѣ-
хавъ оденъ корабель, ко-
трый побачивши якусь чу-
жѣ флѣту, давъ знати дру-
гимъ кораблямъ, что плыли
по заду. Сейчасъ саблизи-
ли ся всѣ до першого и за-
чали стрѣляти до безбо-
ронной флѣты рыболовѣвъ.
Російьска куля поцѣлила
капітана корабля „Кране“
въ саму голову. Вѣдомѣсть
о той пригодѣ выкликала
въ Гуль велике обурєне и
заворужєне. Сейчасъ доне-
сєно о томъ англійьскому
правительству въ Лондонѣ.
Чому Росіане стрѣляли на
безборонныхъ рыболовѣвъ
наибѣльше ушкодженого ко-
рабля „Травлеръ“ доносить,
что адмиралъ флѣты рыбо-
ловѣвъ дававъ зеленіи сиг-
налы свѣтляны, на знакъ, что
они безборонны моряки,

однакъ Росіане мабуть не
бачили тыхъ сигналовъ, бо
засыпали ихъ градомъ куль.
18 моряковъ е тяжко ра-
нєныхъ. Цѣлый день по
выпадку, дѣяли ся страш-
ны сцєны въ Гуль, коли ро-
дина рыболовѣвъ дождѣла
ся о подѣѣ на мори. Цѣлу
ту подію рѣжно представ-
ляють. Коли рыболовы спо-
стерегли, что Росіане до
нихъ стрѣляютъ, сейчасъ
повѣдтинали сѣти, котры-
ми тогдѣ ловили рыбу и
пустились въ утечу. Росія-
не стрѣляли въ скорѣмъ
темнѣ, бѣльше якъ повѣ го-
дины. Коли остаточно Ро-
сіане спостерегли свою по-
мылку, сейчасъ водилили
водъ мѣсяця выпадку.

Лондонъ 23. Російьско
балтійьска флѣта находить
ся въ каналѣ Ляманшь.

Петербургъ 23. Ситуація
обоихъ армій надъ рѣкою
Чаке цѣлкомъ не зміни-
ла ся. Японцѣ укрѣпляютъ
дуже важны узгоря на по-
лудне водъ рѣки Чаке. Нѣ
Японцѣ, нѣ Росіане не по-
казують охоты посувати ся
на передъ. Ген. Куропат-
канъ укладає новы планы,
якбы то зломити опѣръ
Японцѣвъ. Дороги высушивъ
вѣтеръ и морозъ. Панує
тутъ велика студѣнь, а во-
да, что выляла ся зъ рѣкъ
въ наслѣдокъ дощѣвъ, за-
мерзла. Вѣйсько може вже
выгѣдно посувати ся на
передъ. Одна російьска ко-
льона посуває ся бокомъ
на захѣдъ и змѣряєдо Лiao-
Янгу. Японцѣ розпустили
неправдиву поголоску, что
надъ рѣкою Чаке згинуло
60.000 Росіанъ. Зъ Гарбина
доносятъ, зъ поля битвы
надъ рѣкою Чаке, привезе-
но тамъ 26000 ранєныхъ.

Петербургъ 23. Ходить
тутъ поголоска, что оденъ
корпусъ російьскій обѣй-
шовъ лѣве крыло Япон-
цѣвъ и находить ся въ по-
блѣзѣ Лiao-Янгу. Подъ на-
поромъ російьской артиле-
рии, мусѣли Японцѣ опу-
стити стацію Чаке. Жадна
зъ ворожихъ армій не хоче
уступити ся зъ занятыхъ
позицій. Ещє не прійшовъ
водповѣдныи часъ, щоби
російьска армія могла на
цѣлѣй лівіи предприняти
походъ на передъ. Вѣйсько
терпитъ много водъ вели-
кой студєни. Уже роздано
жовнѣрамъ зимовіи мундуры.

Мукденъ 23. Въ послѣд-
ныхъ пятѣохъ дняхъ не
прійшло до поважнѣйшой
битвы. Обѣ арміи занима-
ють позиціи дуже близько
водъ себе положєніи. Если
Японцѣ въ найкоротшѣмъ
часѣ не подѣймутъ битвы
на ново, то Росіане будутъ
мусѣли цѣлою силою на
нихъ ударити, щоби ихъ
выперти дальше на полу-
дне и всей способъ zabez-
печити своѣ головныи цен-
тра передъ нападами по-
меньшихъ воддѣловъ япон-
скихъ.

Цѣфу 23. Японцѣ заата-
кували въ середѣ пополу-
дни дня 16 жов. портъ-ар-
турьскій вѣпшій укрѣпле-
ня коло гѣръ Рімонгъ. По
чотыро-годинной битвѣ у-
дало ся имъ заняти кѣлька
російьскихъ засѣнокъ и о-
денъ горбокъ. Въ Дальнемъ
догадують ся, въ найблѣз-

ших днях уряджуть Японці генеральний атак на Порт Артура.

Лондон 24. В наслідок катастрофи з флоту рыболовів на півночі моря, панує тут серед населення велике обурення. Коли російській консул в Лондон переїздив улицею міста, товпа народа хотіла обидати його камінням, однак при помочі поліції, щасливо уйшов небезпеченство. Поліція стерегла російської амбасади через цілу ніч. Англійське правительство р'шучо запротестувало супроти подібного нападу Росіян на безборонних рыболовів і розслідавши докладно цілу подію, зажадало від російського правительства сегочасового задосить учинення. В ноті своїй зазначило англійське правительство нелюдність російських моряків, котрі не досить того, що безосновно напали на рыболовів і зачали до них стріляти, але навіть тоді, як пізнали свою страшну помилку, не поспішили потапати їх на поміч. Нарід англійський говорить, що та пригода буде причиною оружною сатисфакції між Англією а Росією, підчас коли в кругах рядових е пересвідчене, що Росія зробить все можливе, щоб лише задосить учинити Англії за свою помилку. — Англійський король Едвард призначив \$1000 на допомогу для родин тих, що погинули в морі. Всі очікують тепер з нетерпачкою, яку відповідь дасть російське правительтво на англійську ноту і чи ся відповідь вдовольнить Англію.

Петербург 24. Правительство російське повідомило Англію, що дуже уболіває над тим, що приключилось на півночі моря, а відповідь на англійську ноту дасть тоді, коли адміраль Роджественський зложить справозданє з цілою подією.

Париж 24. Справа з гульською флоту рыболовів що раз більше розяснює ся. Годі припустити, щоб російська флота без найменшої причини стріляла до рыболовів. Мусіла бути сему якась важна причина. Отже недавно наспіла вість до Петербурга, що японський шлюпики організують купецьку флоту в той цілі, щоб російський карабл в відповідну хвилину висадити у воздух при помочі мін. Такий напад найлегше виконати вночі. Ничь иншого отже, як те, що російська флота взяла карабл рыболовів за з'організовану японськими шлюпками флоту, і зачала на неї стріляти. Подія ся вельми заінтересувала весь світ. Всі часописи о том пишуть, одні стають в обороні покривджених рыболовів, другі оправдують Росіян. З цілого ходу справи до тепер слід, що російська флота вийшла на перед велими о-

бережно, побоючись на кож дом крок засідки Японців. А позаяк доходили ввісти передовсім з Штокгольму в Швеції, що Японці умисльно трудять ся знищити російську флоту, заки она приїде на місце призначення, ничь дивно го отже, що коли вночі спостерегла російська флота значне число караблів, думала, що се карабл японський. Годі однак вытолковати, по перше, як могли Росіян не завважати сигналів флоту рыболовів, а друге, чому не прийшли в поміч потапаючи карабл, коли пізнали свою помилку. Тепер цікаве є се, яке справозданє дасть адм. Роджественський і в якій спосіб вытолкує свій поступок.

Петербург 24. Російська флота захоує ся так, як підчас війни і плыве в боевм порядку. Ходить поголоска, що в каналі Ляманш знаходять ся японські флота.

Петербург 24. Ген. Сахаров телеграфує: Вночі в 23 на 24 було цілком спокійно. Росіян похоронили 1500 Японців на Лане-Трі-Гіль.

Мукден 24. Об'є армії з великим поспіхом укріплюють свої позиції, котрі знаходять ся дуже близько себе. Велика недостача дерева і угля буде причиною, що всяка воєнна акція в зимі буде дуже утруднена.

Гарбинь 24. Відділ японських полонників при-транспортовано тут нині. Японці укріплюють село Ламутінг. Нині падає сніг.

Верлін 25. Японський інструктори усилено працюють над з'організуванням китайського війська. Китайський арсенали суть в повном руху. Китай стареє ся, всі воєнні потреби у себе залагодити і в сей спосіб вызволити ся від європейської залежності. Тим під'ям в Китаю приглядає ся Европа з великою увагою.

Петербург 25. В депеші до короля Едварда, виражає царь Микола великий жал по причині афери на півночі моря і сповіст для родин загиблих і ранених моряків. В депеші той знаходить ся е ще запевнене, що ноту англійського правительства, в котрій знаходять домаганє задосить-учинення, возьме ся під совістну розвагу.

Петербург 25. Царським указом з дня 23 жовтня є ген. Куропаткин іменований начальним командантом російської армії. Депеша з Гарбина доносить, що нам'єсник Алексєєв відчитав в поведілок указ царський, силою котрого іменований Куропаткин начальним вождем, всієї армії в Авії, а Алексєєв остає на уряді нам'єсника.

Токіо 25. Польний маршалок Ояма доносить, що загальна страта Японців в битві над рікою Чаке

выносить 15,879 офіцерів і рядових. Об'є армії суть від себе віддалені на 600 ярдів.

Віго Іспанія 26. Часть російських караблів прибула тут до порту, щоб набрати угля. Командант порту заявив, що не може дати призову воєнним караблм набрати тут угля, бо в сей спосіб зламав бы нейтральність. Адм. Роджественський зажадав призову набрати лише по 400 тонн угля на кожний воєнний карабел, аби мого доїхати до Тангеру. Командант порту здержав ся з відповіддю, доки не дотане інструкцій від правительства. Таку заяву дав командант порту Вігонь певно тому, щоб флота російська як найскорше з порту вынесла ся, бо в провінції Галісія в Іспанії готувать ся Японці до нападу на російську флоту. Іспанія не хоче допустити до того, щоб се сталося десь в поблизу Іспанії.

Мукден 26. Об'є армії відпочивають і готувать ся до нових битв. Ходить тут поголоска, що Японці вже суть готові до взновлення атаків.

Петербург 26. Хилевый спокій на полі битви уважають як типину перед бурею. Те, що об'є армії вже добре відпочали і що так близько себе суть сконцентровані, є позначкою, що в дуже коротком часі приїде до небувалих битв. З рухів Куропаткина слідно, що він готувить ся до атаки на Японців на цілій боєвій лінії. Гадку ту скріплює еще та обставина, що він є тепер начальним вождем, і нахто не має права перешкаджати йому в виконанню його планів. Те, що Японці укріплюють ся на цілій лінії, вказує на те, що Ояма р'шав ся ставити опір армії Куропаткина, вижидючи його на місці.

Петербург 26. Вже наспіло тут справозданє адм. Роджественського з події на півночі моря. Річ мала ся так: На флоту російську ударили вночі 24 жов. 2 японські торпедовці, до котрих російська флота сегочас зачала стріляти. Один з торпедовців мабуть поїшов на дно, а другий зхоронив ся поміж флоту рыболовів. Розумієсь, що підчас стрілянини кулі падали і на флоту рыболовів, однак, коли зпостережено, що нейтральських торпедовців вже нема, сегочас воєнно запрошено на нашу парохію такого ревного священика як о. Кульчицкий — тож честь є за є добре газдоване. Всіх Русинів з Карнегі і околиці просимо, щоб удавали ся до нашої церкви з всіми потребами, бо маємо стало священика, котрого можна всегда дома застати а не так як було перше.

Петербург 26. Вже наспіло тут справозданє адм. Роджественського з події на півночі моря. Річ мала ся так: На флоту російську ударили вночі 24 жов. 2 японські торпедовці, до котрих російська флота сегочас зачала стріляти. Один з торпедовців мабуть поїшов на дно, а другий зхоронив ся поміж флоту рыболовів. Розумієсь, що підчас стрілянини кулі падали і на флоту рыболовів, однак, коли зпостережено, що нейтральських торпедовців вже нема, сегочас воєнно запрошено на нашу парохію такого ревного священика як о. Кульчицкий — тож честь є за є добре газдоване. Всіх Русинів з Карнегі і околиці просимо, щоб удавали ся до нашої церкви з всіми потребами, бо маємо стало священика, котрого можна всегда дома застати а не так як було перше.

Копенгага (Норвегія) 27. Розійшла ся тут досить правдоподібна поголоска, що правительтво японське закупило 13 шведських караблів, щоб при их помочі знищити російську флоту.

Віго 27. Іспанське правительтво дало призовлене російській флоті набрати на карабл не більше як

400 тонн угля. Завтра рано сегочас відіде російська флота до Тангеру в Африці.

Мукден 27. Вчере перейшли Японці в тактику зач'їну і посунули ся на перед о малу просторонь. Ціла російська армія є дуже вдоволені, що ген. Куропаткин зостав іменований начальним командантом.

Лондон 28. Справа події на півночі моря з флоту рыболовів зостала в сей спосіб порішана, що особна комісія міжнародна, выбрана в той цілі, справу сю безсторонно розслідити, і выдать свій осуд. На ту пропозицію згодило ся так правительтво російське, як також і англійське.

Лондон 28. Адмір. Роджественський достав розказ задержати ся так довго в порті Віго, доки справа гульської флоты не зостане досліджена.

Коло порту іспанського Віго, збирають ся три англійські флоты. В якій цілі се дїє ся не знати. Карабл ті суть воєнні і числом перевыскають значно карабл російський.

Шангай 28. Японці що раз завзятїше атакують Порт Артура і достають що раз нові підмоги в війську і амуніції. Залста російська терпить велику нужду. Всі суть того пересвідчені, що Порт Артура кожного дня може унасти.

Гарбинь 28. Нам'єсник Алексєєв зостав завозваний царем до Петербурга, і сегочас пустив ся в дорогу. Перед выїздом поцрацав ся з військом.

Петербург 28. На цілій Литві панують великі заворушення в наслідок мобілізації війська в той провінції.

Допис

З Карнегі, Па.

У нас до того часу робота иде досить добре, але о пару часів будуть квітати дещо з колей, бо на зиму не треба так много до роботи.

Братови Вас. Адзимі, членови братства св. А. П. і Р. Н. Союзу померла жена Анна на сухоты після 6 місячної недуги. Величавий похорон відбув ся 24. Октября при участі місцевого душпастира і о. Стефановича з Писбург, Па.

По відході о. Обухевича запанувала у нас велика радість, бо за старанням нашої ради церковної запрошено на нашу парохію такого ревного священика як о. Кульчицкий — тож честь є за є добре газдоване. Всіх Русинів з Карнегі і околиці просимо, щоб удавали ся до нашої церкви з всіми потребами, бо маємо стало священика, котрого можна всегда дома застати а не так як було перше.

П. Щерба.

— Хотите безпечно і скоро відхати до старого краю, або спровадити родину з краєм, купіть собі шифарту від John A. Nemeth, 457 Washington St. New York, N.Y.

Два слова.

Господине Ілія Гр. Бо-рух! Редактор „Свободы“ не потрібує, щоб его о. Годабай высвячував, бо він вже давно высвячений.

Не потрібує ся також піддобрювати о. Годабаєви, бо не належить до тих людей що вы, котрі днес чоловікови піддобрюють ся а завтра на него псовать в'їпають.

О. Годабай ніколи з „Свободою“ н'є редактором близких тайних зносинь не мав і не може мати, так як мав з вами, вашим органом і тими священиками, котрі вам факты подавали, бо самі отверто бояли ся выступити.

Редактор „Свободы“.

Лишь сего мѣсяця

буде приймати Руска Читальня в Скрантонь, Па. нових членів без вступного. Читальня м'єстит ся під ч. 712 Весть Лакована Евеню і отворена кожного вечера. В читальні маємо кілька найцїквистіх часописей і учимо по руски читати, писати і рахувати. Незадовго будем вчити по англійськи. В Неділю 5-го Новембра о 4 ой пополудні докторь Ардань буде мати дуже цікавий відчит про є як чоловік відживляє ся і як повинен жити, щоб не хер'їти. Вступ вольний. Приходьтє всі.

Вас. Гринько, председатель.

СПРАВЫ ЦЕРКОВНІ.

О. Стефань Макарь, обняв парохію в McKeesport, Pa.

О. Григорій Цмайло-Кульчицкий ос'їв в Carnegie, Pa.

О. Василь Гривнак в Syracuse, N. Y.

— Хотите, чтобы ваш грошъ безпечно и скоро былъ высланъ до старого края, то вамъ то зробить John Nemeth, 457 Washington St. New York, N. Y.

Безь вступного до Р. Н. Союза!!!

Дорогі Братя, Русини!

В котрого з вас є серце, котребы не палало любовю до своєї родини, до вашої сестрички, до вашого брата, до ваших серцю найдорожших нянь і мам, що десь там за далеким Океаном в нашій обертій вогнищі очікують помочи від свого сина, від своєї донечки, котрі поїхали на заробки до сєй богатой країны?

Вь кого є серце, щоб не любило свою родину, жену і діточку, тоті твої квітати, дорогі брате, котрими ты так г'їшиш ся, котрим бажаєш щастя і просиш Господа лягаючи і встаючи о добру долю для них, а котрих ты идучи до роботи пригортаєш до свого серця, цілуєш і пращаєш ся з ними, бо незнаєш чи назад повернуть — так в цілості здоров, чи н'є.

Може тебе дорогі брате

присипають глибокий майны, може тебе мапини в фабриці розторочить, може десь на твоїх костках будуть американські докторы практиковати і учитись? Все можливе, но ты, брате Русине, не знаєш сего наперед.

Уважай брате, що ты б'їдний, ты не годен зробити маєтку, котрого бысь полишив своїй родині.

Твій доларь, котрий тяжко заробиш, єсть розд'єлений на хл'їб, сіль, на кавалок мяса, на все, що тобі конечно потрібне до твого життя і твоєї тяжкої праці — отже ты не годен зашпаровати богато на випадок нещастя.

Отож дорогі братя Русини, Руско Народний Союз буде приймати здорових Русинів в м'єсяцю С'їчню (Януару) 1905 безь вступного від першого року життя до 31, а від 31 до 45 за половину вступного.

Для того приступайте братя численно, поки час, поки здоров'є маєте. Не вважайте на ваш молодий вік, не вважайте на ваше здоров'є, на вашу силу, бо то все як бы позичене. Днес маєте, завтра по н'їм. Руский Народний Союз платить за 70 цнт. м'єсячного, 600 дол. посмертного за мужа, за утрату око 100, за утрату ноги або руки 200 дол.; за жену 300 дол.

Записуйте свої діточки, бо достанете більше як в якій чужій асекурації. Вступайте громадно а н'є коли не пожалуете того марного гроша, котрим забезпечуете свою родину а і вашу любов до родини.

Н. Кирчовь, предс. Р. Н. Союзу.

Памятайте на Рускій Нар. Фондъ

Календарь „Союза“ на рік 1905 вже готовий.

Є се дуже груба і цікава книжка, що обнимає 224 сторін друку, м'єстит в собі 24 образків і мапу Руси, та всякий поучаючий і забавний р'їчи. Ціна 35 центів.

Кождий секретарь Союзу повинен сегочас вытати понизше подану картку, выписати на ній скільки календарів потребує і заслати єї на адресу Rev. N. Strutynski, Box 375, Olyphant, Pa.

Прощу прислати до нашого братства

Відділ Союзу ч.....

в.....

..... календарів „Союза“

на таку адресу

.....

.....

.....

..... секретарь Союзу.

еѣ матѣрь и дитину. Убий-
цѣю приарештувала поліція.

ДЮ приарештувала поліція.

— ВЪ протягу одного кварталу се е 3 мѣсяцѣвъ, арештувала ньюйорська поліція 46,643 особбъ. Мѣжь арештоваными були люде по найбільшій часті зъ низшого стану. Неписьменныхъ було лишъ 453.

— КОЛИ въ галицкихъ часовисяхъ розойшла ся вѣсть, що бродскій староста гр. Русоцкій велить жандармеріи вѣдставляти російскихъ дезертеровъ, спойманныхъ въ Бродахъ, до рукъ російскихъ властей на границы, два соймові послы, Левенштайнъ и Рапаторгъ, вѣднесли ся зъ жалобою до намѣсника гр. Потоцкого. Успѣхъ бувъ такий, що намѣсникъ засиствувавъ сейчасъ дотеперѣшне заряджене мѣсцевыхъ властей и телеграфічно заборонивъ вѣдставляти дезертировъ до російской границѣ.

— ПЕРЕДЪ мобілізацією, зарядженою теперъ въ Россію въ губерніи кїївської та іншихъ, утїкають, якъ звѣсно, резервові вояки въ значномъ числѣ за границю. Зъ Кієва доносять, що тамошні резервѣсты мають бути придѣлені до новоствореної ся другої манджурской армії. Въ тамбовськомъ гарнізонѣ пущено всѣхъ вояківъ попрощатися съ зъ родинами до мѣста, де незабаромъ запанувало страшне замѣшане: вояки розбивали будки, рабували склепи, розбивали „монополѣ“ (продажъ горѣвки). На зелѣзничнихъ двѣрцяхъ і по околичнихъ селахъ можна було стрѣчати п'янихъ вояківъ, що витягали до прохожихъ руки зъ просьбою о милостиню.

— Щобы заощадити кошты перевозу, всѣмъ резервѣстамъ выдано вѣдразу остріе набѣжъ, зъ чого деяки скорыстали ще передъ выѣздомъ до Манджуріи. Пѣдъ Пензою убили двохъ полковникѣвъ, Львова и Василева, людей незвычайно строгихъ для воякѣвъ. Стало ся се середѣ выимковыхъ обставинъ. Пяні вояки устроѣли собѣ стрѣлянину зъ поѣзду до пасучої ся худобы. Коли полковникъ Львовъ хотѣвъ скоротити сваволю, дѣставъ кулькою въ лобъ. Василева ударивъ воякъ бутелькою вѣдъ пива а вѣдтакъ зѣмлѣлого дѣбили кольбами.

— ВЪ НЮ-ЙОРКУ водо-
рала собѣ жите 60 лѣтъ,
жѣнка Катерина Бровичъ,
котра мешкала при заму-
жнѣ донцѣ. Старѣй все-
гдавало ся, що она е тяга-
ромъ для доньки, а поза-
якъ сама заробити на свое
удержане не могла, проте
зажила отруѣ, и въ корот-
комъ часѣ померла. Завѣ-
званный лѣкаръ сконстанту-
вавъ лишь смерть.

Докторъ Арданъ
отворивъ офисъ
подъ ч. 711 ул. Линденъ,
Скрентонъ, Па.

Новый телефонъ 1631.
Старый телефонъ 570—2

Новый телефонъ 1631.
Старый телефонъ 570—2

Старший телефон 810 - 2.

Перша Руска Книгарня

въ Скрентонъ, Па.

продает всякий руский книжки
фонетичный и етимологичный
такъ американскій языкъ и краєвий
а именно:

молитвенники,

пѣснословцѣ, сборники,

псалтырь, житія святыхъ, бѣблїи,

катехизмы, коляды, букварѣ, про-

водники, читанки, повѣстїи, казни,

спѣванники, штуки

театральны

и другїи поучающїи и забавныя книжки.

Черезъ Руску Книгарню можете зама-
вляти всѣ американскїи и краєвий
часописы и издавничества.

Пришлѣть 2-центову марку а мы Вамъ
вышлемо нашїи Каталогїи и Цѣнники.

Грошѣ посылайте въ реджистрованомъ
листѣ або черезъ почтовый або экспресовый
монї-ордеръ. — Почту оплачуемо самїи.

Безъ грошей не посылаемо книжокъ
нѣкому.

Адресуйте такъ:

Ruska Knyharnia, Box 128, Scranton, Pa.

Хто стане нашимъ агентомъ и буде
розпродавати нашїи книжки може заробити
гарный грошѣ. Письмѣ по условїю на по-
выше подаю адресу.

хочешь, щѣ бы намъ всѣмъ
разомъ зъ тобою постыгано
головы!"

„Розтолкуй менѣ причи-
твого гнѣву“, сказавъ Гуа-
Дзунгъ, дрожащи и тремтю-
чи у його ногъ, „щобы и
могъ зрозумѣти твою повну
журбу бесѣду, бо бою ся,
що не порозумѣю твоїхъ
мудрыхъ словъ!“

„Старый псе, ты пови-
нець радше свинѣ пасти.
якъ пильнувати порядку
въ вайболшомъ на свѣтѣ
мѣстѣ. Достойный власт-
никъ Китаю самъ завважавъ
въ мѣстѣ великій непорядокъ
и бачивъ якъ по ули-
цяхъ бѣгають голодранцѣ,
що подчасъ дощу не ма-
ють чимъ накрити голову.
Маешь менѣ до вечера дати
знати, кѣлько зъ нихъ еще
въ Пекингу лишило ся!“

„Се стане ся такъ точно.
якъ ты бажаешь!“ вѣдповѣ-
въ Гуа-Дзунгъ, ударивши
три разы головою объ землю.
Пару хвиль пѣзнѣйше кри-
чавъ и лютувавъ вразъ зѣ
сторожами, котрыхъ зкли-
кавъ при помощи перера-
зливыхъ бубновъ.

„А шибеники, вѣвѣшаю
васъ, але не всѣхъ — що
бы прочихъ спечи на огни!
Такъ вы пильнуете мѣста!
Позваляете людямъ ходити
подчасъ дощу безъ капелюхѣвъ!
Въ протягу одной
години маете половити
всѣхъ тыхъ, що не мають
капелюхѣвъ!“

Сторожѣ вѣдѣшли, щобы
сповнїти розказъ, и на у-
лицяхъ Пекингу урядили
правдивїи ловы, котрїи тре-
вали цѣлу годину. „Дер-
жѣть його! Ловѣть його!“
кричали сторожѣ, и кидали
ся на людей, котрїи не ма-
ли капелюхѣвъ. Они вытя-
гали ихъ зъ подъ плотѣвъ,
зъ ровѣвъ и зъ хатъ, де не-
щаснїи хоронили ся, немовъ
щурѣ, що утѣкають передъ
кухаремъ, котрый хоче зро-
бити зъ нихъ смачну пе-
ченьку.

Лишь одна хвиля недо-
ставала до повной години.
коли вже всѣ мешканцѣ
Пекинга, котрїи не мали ка-
пелюхъ, знайшли ся въ вя-
зницѣ.

„Кѣлько ихъ е?“ поспы-
тавъ Гуа-Дзунгъ.

„20.871“ вѣдповѣли сто-
рожѣ, клонючи ся до землѣ.
„До катѣвъ зъ ними!“ вы-
давъ розказъ Гуа-Дзунгъ.

Въ новѣ години пѣзнѣй-
ше лежало 20.871 зятыхъ
головъ на подвѣрїю въ вяз-
ницѣ.

Тыхъ 20.871 головъ встро-
млено на дружки и обноше-
но ихъ по улицяхъ мѣста
для ублагородненя народа.

Гуа-Дзунгъ оповѣстивъ о
томъ Пай-Чи-Во, сей до-
нѣсь Санъ-Тши-Санъ, а той
знова повѣдомивъ Тсунгъ-Гі-
Тсангъ!

Бувъ вечѣрь. Дошѣ пе-
реставъ падати. Легесенькій
вѣтрець порушавъ дере-
вами, а краплѣ самоцвѣту
спадали зъ галузя на па-
хущїи цвѣты, котрїи ясно
блестѣли середъ лучѣвъ за-
ходячого сонця.

Блескъ и пахощѣ запо-
нили цѣлый городъ, а сынъ
неба Лїо-а стоявъ въ вѣк-
нѣ своєї палаты и тѣшивъ
ся тымъ чудовымъ видомъ.

А поваявъ вѣнь бувъ мо-

лодный и благородный, то и
въ той хвилѣ не забувъ
про нещасныхъ.

„Правда!“ сказавъ вѣнь
до Тсунгъ-Гі-Тсангъ, „ты
мавъ вѣвѣдати ся, кѣлько
е людей въ Пекингу, котрїи
подчасъ дощу не мають що
вложити на голову.“

„Воля Твоя Всемогущїи
Пане зѣстала сповнена че-
резъ твоѣ слуги“, вѣдповѣ-
въ Тсунгъ-Гі-Тсангъ низь-
ко поклонивши ся.

„Кѣлькожъ е ихъ еще?
але кажи правду!“

„Въ цѣломъ Пекингу не-
ма теперь нѣ одного Ки-
тайця, котрый-бы подчасъ
дощу ходивъ безъ капелю-
ха. Кленусь, що говорю
найвѣрѣйшу правду!“

И Тсунгъ-Гі-Тсангъ под-
нѣсь руки до горы и скло-
нивъ голову на знакъ най-
святѣйшой присяги.

Лице доброго цѣсаря
заблестѣло щасливымъ, вѣд-
оленнымъ усмѣхомъ.

„Щасливе мѣсто! Щасли-
вый край!“ закликавъ вѣнь,
„щасливый есмь и я, що
подъ моїмъ правлѣнемъ
житє народъ въ такихъ до-
статкахъ.“

И всѣ въ палатѣ цѣсар-
скѣй жиучїи чули ся ща-
сливыми, бо бачили щасли-
вого царя.

Санъ-Тши-Санъ, Пай-Чи-
Во и Гуа-Дзунгъ одержали
въ нагороду за вѣдѣньске
старанє ся около добра на-
рода, ордеръ Золотого Смока.

Всячина.

„ЛЮБА“ ДОСМЕРТНА
ТОВАРИШКА.

Одень жонатый чоловікъ
помѣстивъ въ ирландскѣй
часописы, що выходитъ въ
Белѣ Фастѣ ось такє ого-
лошенє:

„Я зарабатую тыжднево
30 кор., а зъ того забирає
менѣ жѣнка 28 кор., проте
мушу вдоволювати ся 2 к.,
изъ чого приходять ся менѣ
дуже часто оплачувати
подвечерокъ, бо якъ при-
ходжу зъ рѣботы домѣвъ, то
застаю хатнїи дверѣ звы-
чайно замкненїи и довѣдую
ся, що моя жѣнка пошла
на прохѣдъ. Я оженивъ ся
чотыри роки тому и вѣдъ
того часу втративъ 28 фун-
товъ на вазѣ. Жѣнка моя
женщина молода, сильна и
гарна — и толькѣ всего. Не
вмѣе анѣ прати анѣ гузика
примити анѣ гачкувати;
якъ выходжу рано изъ ха-
ты почувую ся незвычайно
щасливымъ, що вже не бу-
ду потребувавъ чути, якъ
вона „меле“ языкомъ.

А якъ верну и случайно
застану еи дома мушу безъ
впину слухати, якъ вона
таракотить про свои спо-
ры изъ сусѣдками. Ось то-
му то радби я еѣ позбути
ся. Але чи знайду купця?

Вѣдъ него не хочу нѣчо
болше, якъ подпису, якимъ
бы мене вѣдъ неи увѣль-
нивъ. Якъбы се кого обхо-
дило то додамъ, що те со-
творѣне пѣзнавъ я 5 лѣтъ
тому въ маломъ историч-
номъ мѣстечку Ульстеръ.“

Ледви чи по такомъ описѣ
вднѣсь ся бажанє дѣло се-
му не конче щасливому му-
жеви. Вѣдай все покѣнчить
ся тымъ, що изъ лишеныхъ

ему 2 кор. прийдє ся ще
даромъ оплачувати — без-
усѣйшне оголошенє.

НЕЗВЫЧАЙНА ПИСЬМЕН-
НИЧА ПЛОДОВИТОСТЬ.

Въ Берлинѣ померъ въ
84 роцѣ житя повѣстеписа-
тель Прайтеїсъ Играбамъ,
славный зъ незвычайной
плодовитости. За 31 рокѣвъ
написавъ 707 романѣвъ, пе-
ресѣчно 7 милїонѣвъ стрѣ-
чокъ. Въ одномъ незвычай-
но плодovitомъ роцѣ напи-
савъ 52 повѣстей, а за часъ
чотырохъ ночей выпrodu-
кувавъ 12 тысячъ стрѣчокъ.
Играбамъ розпочавъ свое ре-
месло доперва въ 53-омъ
роцѣ житя. Шкода лише,
що якѣсть его творѣвъ не
стоить въ нѣякомъ вѣдно-
шенїю до ихъ скѣлькости.

ЖЕЛѢЗНИЦА ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени вѣдхаютъ зі Скрентонъ в будні
днї від 1-ої до 6-ої рано що година, а
від 6-ої рано до 12-и вночі що 20 минут.
В Неділю вѣдхаютъ трен від 1-ої рано
до 7-ої годїна, в від 7-ої рано до 12-ої
вночі що 20 минут. Від 3:20 до 6:40
попѣлудни трени ходять що 10 минут.
До Валсберї їде трен всего 41 минут,
а експресовїи, що вѣдхаютъ зі Скрентонъ
(крім Неділю) о 6:36, 8:16 і 10:36 рано
а 2:16, 4:36 попѣлудни їде лиш 33 минути.
Наші ваги їдуть до Нейогъ Парку і Пі-
терборгъ. Ми перевозимо також пакунки.
B. F. WYLY, jr. traffic manager.
Scranton Pa.

— Хотите правовати ся, выставити ко-
му повномочїи, купити або продати має-
токъ, достати сплатокъ, сколектовати гро-
шѣ вѣдъ довжикѣвъ або увѣльнїти ся
вѣдъ войсковѣи еженцарїи, пишати до
John-a Nemeth-a 457 Washington St. New
York, N. Y. Вѣнь намъ всьо зробить нѣтъ
найлѣпше и скоро

Янъ Фишеръ

Новый
Банково-Шифкартовый Домъ

отворенный каждого дня
вѣдъ 7-ої рано до 9-ої ве-
черомъ подъ
ч. 713 Front St., Catasaqua, Pa.

Засылає, купує и продає
старокраєвий грошѣ.

Прїймає грошѣ до перехо-
ваня и звертає ихъ кож-
дого часу.

Шифкарты продає до всѣхъ
портѣвъ Bremen, Ham-
burg, Rotterdam, Antwerp
и на Англію за ту саму
цѣну що и компанїи.

Продає всѣлякїи молитвенный
и забавный книжки.

Провадить чисто славянъ
скїи, христїанскїи биз-
несъ. Вѣдѣдайте его.

Вѣнь е такожъ Notary Pub-
lic — потверждає и вы-
рабляє всякїи старокрає-
вий контракты скоро и
безпечно.

С. М. НАТНАWAY,
агентъ вѣдъ огневѣи асеккураційной
компанїи.

Колектує такожъ грошѣ за рентъ.
Має домъ до мешканя або на про-
дажъ на Blakely, Olyphant, Pa. и околици.
Цѣна дуже низька.

Польска Колонїя въ Державѣ Вирджїи.

Маємо 40.000 акровъ урожайной землѣ вѣдъ \$5 до \$15 за
акеръ фармы зъ забудованємъ або безъ забудованя, поле або лѣсъ
недалеко желѣзницѣ и великихъ мѣстѣ, де легко можна заробити
гарный грѣшъ на всѣхъ плодахъ. Земля е всюда добра,
и кождому добре веде ся. Родить ся добре жито, пшениця,
ячмѣнь, овесъ, солодка картофля, кукурудза, тютюнъ. Овочѣ:
яблока, грушкы, сливки, огѣрки, мѣльоны, помідоры и взагалѣ
вся огородовина. Вино е такє добре якъ калїфорнійске. Земля
е ровна, покрита переважно дубовымъ лѣсомъ. Пасовиска для
худобы, овцѣ и т. д. Вода жерельна на кождѣй фармѣ 20 стѣпъ
глубока. Морозѣвъ анѣ спеки тутъ нема, циклоны тутъ не-
звѣснїи. Недалеко суть великїи мѣста якъ Рїчмондъ, Балтиморъ,
Вашингтонъ, Нью-Йоркъ, Фїлїаделфїа. Тысячѣ людей глядає
теперъ фармы и много вже Полякѣвъ закупило вѣдъ насъ землю
и суть вдоволены. Кождый повиненъ йти на фарму, де кождый
е своимъ паномъ, а маєтокъ фермерѣвъ е забезпеченный. Фермеры
не потребуютъ боїти ся страйку, зменшеня платнѣ або казѣн-
тва. Фармы продаємо за готѣвку, або на легку сплату, однакъ
часть треба зложити готѣвкой, а решту на сплату пѣсля умовѣ.

По близшїи условїи пишати по польски до
L 184 JOHN JELINEK & CO.
1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Напишати десѣте вычитали се оголошенє.

Хто пришлє?

ХТО пришлє намъ два
долары на „Свободу“
дѣстане въ дарунку
книжокъ вартости 50 цѣт.

ХТО нимъ пришлє три
долары буде дѣставати
черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Сво-
боду“ и мѣсячникъ „Сло-
во“.

ХТО намъ пришлє 3.50 дол.
буде дѣставати „Свобо-
ду“ черезъ 12 мѣсяцѣвъ
и дѣстане въ дарунку ве-
лику Библію, що має
1000 сторѣвъ друку.

Пишати сейчасъ, бо такїи
дарунки не будемо довго
давати.

Пишати выразно, особливо
своѣй адресъ и якїхъ кни-
жокъ хочете.

Американскїи планхтыч . . .	15
Весела книжочка зъ образами . . .	30
Де що про звѣрята . . .	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер. . .	10
Де-що зъ исторїи росїйской православ- ной мїсії въ Америцѣ . . .	10
Дорога до свѣдомости . . .	10
Зубъ за зубъ . . .	10
Загадки и образки . . .	10
Журналъ „Сюзан“ (1904) . . .	25
Казка про жидѣ . . .	10
Конституція Сполуч. Державъ . . .	10
Марїа . . .	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинѣвъ . . .	15
Оповѣданя для дѣтей . . .	20
Образки зъ Америки . . .	10
Оповѣданя С. Макара . . .	15
Про вѣдступнїи. вѣдъ рос. православїа . . .	10
Покуса . . .	10
Розмова Поляка зъ Русинѣмъ . . .	10
Руско-англїйскїи Словарець (пере- друкъ зъ Англ. русск. Провѣднїи) . . .	20
Руско-англїйскїи Провѣднїи . . .	50
Смерть . . .	10
Тарасъ Шевченко . . .	15
Тышко Гаврилѣюк . . .	15

Адресъ:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

Ю ЛІАНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.

P. O. Box 372.

Его офісъ въ Scranton, Pa. е на 303 Spruce
Str. Але до Скрентонъ привѣдѣе только
кождого понедѣльника и четверга вѣдъ годїны
6-ої до 8-оїи вечеромъ.

Всѣ справы американскїи въ повѣстѣхъ:
Люверне и Лїкована.

Хто має справу ґрунтову, або
хоче вѣдобрити грошѣ або спадокъ
зъ старѣмъ краємъ, най удасть ся до
адвоката Чупки, бо вѣнь бувъ ад-
вокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнїи паперы и
повномочїи. 1805

Гей, краєнь, де идешъ?

Хочешъ выпити доброй
горѣвки, доброго пива,
закурити доброго сигара,
вступи до готелю нашого
русского патріота

Онуфрїя Ковтка

—на—

River Str., Olyphant, Pa.

Дошѣ.

Написавъ Дорошевичъ.

Зъ росїйского переклавъ Ж. В.

Сынъ неба — хай имя
його вѣки переживе — цѣ-
сарь Лїо-а стоявъ въ вѣкнѣ
своеи палаты.

Вѣнь бувъ молодой и то-
му бувъ доброго сердца. Се
редъ блеску и роскошѣ, я-
ка його окружала, нѣколи
не переставъ думати про
бѣднѣхъ и нещасныхъ.

На дворѣ була злива. Не-
бо плакало, а зъ нимъ де-
рева и цвѣты, зъ котрыхъ
спадали грубїи слѣзы.

Сумно выглянувъ цѣсаръ
черезъ вѣкно и закликавъ:
„Нещаснїи суть тѣ, котрїи
при такой негодѣ навѣтъ
капелюха немають.“

Вѣдтакъ звернувъ ся вѣнь
до своего камердинера и ска-
завъ: „Радѣо бажавбымъ зна-
ти, кѣлько такихъ неща-
сныхъ е въ моїмъ Пекингу!“

„Свѣтло сонѣшне!“ вѣд-
повѣвъ Тсунгъ-Гі-Тсангъ,
клякаячи и склонивши го-
лову, „чи е що на свѣтѣ,
щобы для тебе, власника
всѣхъ цѣсарствъ було не-
осяжнє? Еще передъ захо-
домъ сонця довѣдаешь ся
Батьку ранной зорѣ, чого
бажаешь!“

Цѣсаръ усмѣхнувъ ся ла-
скаво, а Тсунгъ-Гі-Тсангъ
побѣгъ чимъ скорше до пер-
шого міністра Санъ-Тши-
Санъ.

Майже безъ духа станувъ
вѣнь передъ міністромъ, а
въ великомъ поспѣху не вѣд-
давъ йому тыхъ почестей,
якїи належать ся першому
министрови.

„Напѣ наймилостивѣйшїи

цѣсаръ, радѣсть цѣлого свѣ-
та е въ страшномъ настрою“,
сказавъ вѣнь загикучись.
„Вѣнь дуже журить ся
тими, котрїи подчасъ дощу
ходятъ безъ капелюхѣвъ.
Вѣнь хоче еще нынѣ довѣ-
датись, кѣлько такихъ лю-
дей е въ Пекингу.“

„Все еще богато е та-
кихъ волокитѣвъ“, вѣдповѣ-
въ Санъ-Тши-Санъ, впро-
чѣмъ.“

И вѣнь приказавъ при-
кликати начальника мѣста
Пай-Чи-Во. „Злїи вѣсти зъ
цѣсарскѣи палаты“ сказавъ
вѣнь, коли Пай-Чи-Во скло-
нивъ голову до землѣ „власт-
никъ нашего житя завва-
жавъ въ мѣстѣ великій не-
порядокъ!“

„Якъ?“ закликавъ застра-
шенный Пай-Чи-Во, „чи гар-
ный и тѣнистыи городъ не
вѣдѣлѣе цѣсарскѣи пала-
ты вѣдъ мѣста?“

„Не знаю якъ се стало
ся“ вѣдповѣвъ Санъ-Тши-
Санъ, але его Величество
журить ся тими голодран-
цями, що подчасъ дощу бѣ-
гають безъ капелюхѣвъ. Е-
го Величество хоче еще ны-
нѣ знати, кѣлько е въ мѣ-
стѣ ненакрытыхъ головъ.
Постарай ся о те!“

„Закличте менѣ сейчасъ
сюда старого пса Гуа-
Дзунгъ“, закликавъ Пай-Чи-
Во въ найблизшомъ часѣ
до своихъ подвласныхъ.

Коли начальникъ мѣ-
ской сторожи цѣлый блѣ-
дый зѣ страху и дрожачїи
лежавъ вже при його но-
гахъ, сыпнувъ на его голо-
ву начальникъ мѣста цѣлу
кучу гидкихъ лайокъ.

„Непотрѣбе, лотре, под-
лый зраднику! Ты певно

JOHN J. CAMPTON
Католицкий похоронный
Выпавшее тано керетъ
— ту и на околицу —
410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Масъ заведъ на складъ свѣже, доброе пиво въ великихъ и малыхъ бочонкахъ зъ наилучшихъ броваровъ, горьвки и ликеры наилучшего гатунку. Братъ! замовляйте у своего!

МАСИШЪ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAZ LOTZ,
305 Laskawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всякаго рода, коихъ бы ахъ розтрисей. Также робитъ книжки для братствъ, церквей, бизнесменовъ и т. д. За роботу гварантуе.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read **The International Socialist Review**. Ask your newsdealer for it or send 50 cents for a three month's subscription and a copy of **Socialism and Farmers**. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

СКМАНЪ МИТРЕНКО
гостельничий
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гаренько?
Запыйтай ся де Митренко;
Готель, вису, пиво мае,
Повны склянки долмае.
6 цыгара, 6 и гала
На митингъ, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодо цѣнае, —
А шо выпнешь, то знай брате,
Поде дальше, ахъ у пята!

ОДИНОКИЙ РУССКИЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючий яку потребу въ Нью-Йорку, чи въ околицы, повиненъ вступити до того готеля, бо тутъ достаете найдоровшій и найтаншій напитокъ всякаго рода и порадую. А найлучше ку-ати шифарту.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИАЛИСТЪ
СЛАБОСТЕЙ
ЖИНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жена при породѣ дѣлають особлившой опикѣ.

Office: 227 N. Shamokin Str. } Телефонъ
SHAMOKIN, PA. } Nr. 1673

Юліанъ Копистянскій
(JULIAN KORYSIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКИНЪ, ПА

Перворядный салюнь рускій. — Найлѣпшій напитокъ можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмытого гатунку, горьвки досковалы, цыгара дуже добры.

Спѣшити Братъ Русины до своего братчина Юліана!

**ВЫРОБЛЯЕ (раз-
къ машы, шапки,
бѣзънами, коругы,
униформы.
Цѣнникъ и проб-
ы присылаетъ даромъ.**

Можете писати до насъ по руски, словенски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str.
SRENDANDALE, PA

ВЕЛИКИЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.
вѣ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Наибольшій рускій компанічний сторъ въ Америцѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперъ побольшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый домъ великій, красныи, котрый компанія купила 1896 року за \$18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Веѣ ро-зумныи Русины належать до той компаніи, купують зѣ своего власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$5,500.00 Зараджують нимъ:

Н. Габуря, М. Клодѣй.

ИВАНЪ ГЛОВА
JOHN GLOWA (POSTMASTER)
— вѣ —
Excelsior, Pa.

ОДИНОКИЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Воякъ потрібный рѣчь до житя, якъ такожъ можна кунити убраня майнерскыи и звичайныи. Ношмае такожъ грошѣ до вѣсѣхъ частей свѣта, скоро, тако и беспечно.

Продае шифарты.

Не вѣдъ ниѣ вже знають люде солидного Ивана Глову.

Одень зънайбольшихъ броваровъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, ВЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ по-коштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вѣдъ него нѣколи не болитъ, бо есть здорове и по-живне.

НЕ ТРЕБА БОГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.
Михайла М. Югаса
314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо. Шинку чи сачныи ковбасъ, Не трать брате грошей й часу, Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вѣдъ всѣляе мясо мае, Зъ людями красно розмовляе И поруска, по словенски, По англицыи и по польски.

Зъ него Русины, бучеръ славный, Къ доброй справѣ всегда справный, За рускій народъ крѣпко стоятъ, Вражды людои ся не боятъ.

Томъ Русинамъ треба знати, Шо его тре подпирати; Красно знавать, въ папѣрѣ запакуе, Бучерня чиста, ахъ ся сердце радуе.

Мы, Русинаи не жалуюмо, Вѣдъ Югаса все мясо купувати будемо, Во вѣдъ у Scranton найлѣпше мясо мае, О томъ кожда дитина навѣтъ добре знае.

Томъ милыи братя, нѣкуда ся не волочать, До найлѣпшом бучерня до Югаса ходять Добре, тано, справедливо Чисто, смяно и уцѣиво!

СВѢТОВА ВЫСТАВА ВЪ ST. LOUIS

Каждый, хто въ Братѣхъ - Русинахъ приѣде звидѣти славу свѣтону выставу въ St. Louis, Mo. нехай не пожалуе зайти до

перворядного руского салону
АЛЕКС. ВАЛЕВСКОГО
а тамъ знайде все здоровыи напитки та цыгара, а шо найголовнѣйше: добру порадую, помоу и услугу черезъ цѣлыи часть.

Тажоже пригадуе ся ласкавой памати, шо спродае таня а добрыи шифарты и выслаетъ грошѣ до краю.

Aleksander Walewskyj,
175 St. George St., St. Louis, Mo.
Bell 'Phone Blue 1254.

Друкарня „Свободы“
друкуе
тикетты, паперы, коверты, книжки, книжки, наряды, циркуляры и взагалѣ вѣсѣ работы друкарскыи старанно, тано и на часъ.

Братскыи овѣкуны хорыхъ повинныи мати книжки для записованыи коли хто захорувавъ, на яку слабѣсть и т. д. Одна книжка коштуе одного доляра.

Адресъ: „СВОБОДА“, Box 353, Scranton, Pa.

ДОВОДЫ И БЛАГОДАРЕНИЯ.

Одними только доводами лѣкаръ може доказать, шо въ дѣйствости вылѣчили хорыхъ людей. Читайте оголошенія другихъ лѣкарей, но въ нихъ не найдете, шо-бы другій лѣкаръ малъ доводы або благодаренія своихъ паціентовъ. Дятого-то, понеже хвалятся только, шо суть укѣнченными лѣкарями, а неразъ слабѣсть не только не вылѣчатъ; но побольшатъ, то чи-жъ тѣи лѣкари могутъ мати доводы вѣдчности и благодаренія? Никколи!

Мы зновъ, котрыи дбаемо о здоровье нашего народа, шо-бы онъ не былъ обдираный т. з. старокраевыми и военными докторами—обманцами, радимо вѣсѣмъ хорымъ Русинамъ удаваться только до:

ПРОФ. Д-РА Е. С. КОЛЛИНСА,
дипломованого доктора зъ Нью-Йоркского университета,
которому цѣлыи свѣтъ завдячуе певне и цѣлковите вылѣченые хорыхъ.

Для того подаемо тутъ колька найновѣйшихъ листѣвъ, въ котрыхъ нашии братья и сестры благодарять профессорови КОЛЛИНСОВИ за цѣлковите вылѣченые ихъ изъ тяжкой недуги.

**Вылѣченный зъ тяжкой внутрен-
ной хоробы и ревматизму.**

Степанъ Урбанъ,
Box 287, Great Falls, Mont.

Дитинячий сухоты.
Почт. г-не проф. Коллинсъ!
Благодарю за лѣкарства, котрыи выслано для моей доньки. Я страшно журился тѣмъ, шо моя донька не выйде зъ той хороты. Однакъ теперь я переконался, шо по Вашихъ лѣкарствахъ она чѣмъ разъ лѣпше выглядаетъ и вже майже цѣлкомъ здорова. Для того прошу при-няти мое сердечное благодареніе. Я буду розголошувати Ваше имя помежи моими знакомыми.

Съ почтениемъ,
Іосифъ Попѣль,
Box 12, Fernie, B. C. Canada.

**Вылѣчена зъ хроничной жолуд-
ковой слабѣстью, болю головы
и внутренниихъ женскихъ
устройствъ.**

Марія Воднарска,
Cliffwood, N. J.

Кашель, боль перси, крижей, жолудка и нестравность.
Сердечное благодареніе засылаю проф. Коллинсови за вылѣченые моей слабѣсти. Если бы не ваша помощь, я певно не бачилъ бы вже денного свѣтла

Михаилъ Денъко, Box 32, Orbiston, Ohio.

Нервовость и боль головы.
Ласкавый докторе! Доношу вамъ, шо лѣкарства Вашии я получила въ на-лежитомъ порядку и по ужитю ихъ сей-часъ чуюсь лѣпше и здоровше за шо складаю сердечну подяку.

Анна Смитъ, Elrondale, Ind.

Доводовъ о вылѣченю секретныхъ хоробъ не можемо навести, понеже въ томъ часѣ не было паціентъ въ Тысячи выздоровленныхъ людей посвѣдчають высокое знанье и практику проф. д-ра КОЛЛИНСА, яко одинокого доктора, котрый ручитъ за цѣлковите вылѣченые воякихъ слабѣстей

СЕКРЕТНЫ ХОРОБЫ МУЖЧИНЪ И ЖЕНЩИНЪ.
Профессоръ КОЛЛИНСЪ лѣчитъ власнымъ способомъ такъ, шо нема такого паціента, кото-рого бы своею методою не вылѣчилъ. Для того если кто есть хорый на яку будь слабѣсть, повиненъ ей докладно описати въ родной мовѣ и заадресовати листъ:

PROF. DR. E. C. COLLINS,
140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.

УВАГА: Проф. Коллинсъ по докладному справдженю вашей хороты и на жаданье діагнозы пошле вамъ потребну порадую и такіи лѣкарства, котрыи въ короткомъ часѣ цѣлкомъ и на все вылѣчатъ вашу хороту. Про-тое не занедбайте своихъ хоротъ.

Офисовыи години: Отъ 10 рано до 5 вечеромъ, а въ недѣлю отъ 10 рано до 1 пополудни.

Скорофулы [пырщи].
Не маю словъ къ благодаренію д-ру Коллинсу за вылѣченые моей хороты, бо страшнодокучали менѣ скорофулы. Теперь емъ цѣлкомъ чистый.

І. Бенникий,
Cement Works B. & S., Hannibal, Mo.

Выпухлина и боль утробы.
Почт. г-не проф. Коллинсъ! Зъ великою радостію дѣлюсь зъ вами вѣстію, шо отъ вашого лѣкарства я цѣлковито выздоровѣла и не потребую носити поясъ. Слава такому докторови! Съ почтениемъ,

Андрей Богатко,
186 West Rutland, Vt.